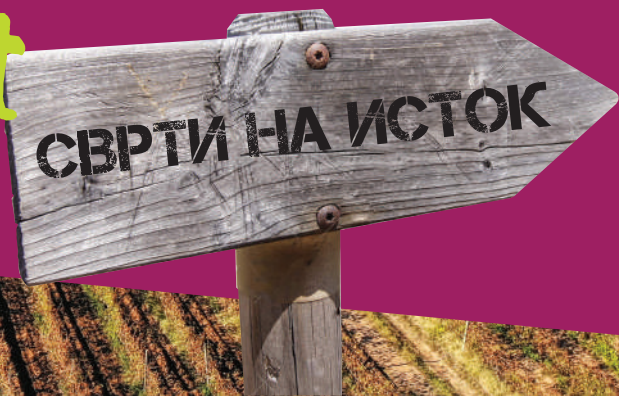

Доживеј го Истокот
Feel the East

Финансирано од / Funded by:

Програма за зачувување на природата во Република Северна Македонија – фаза 2
Nature Conservation Programme in North Macedonia – phase 2

Нарачател / Commissioned by:

Центар за развој на Источен плански регион
Centre for development of East planning region

Продукција / Publisher:

Унига Стил / Uniga Stil

Графички дизајн / Graphic design:

Апостол Тноковски / Apostol Tnokovski
Жарко Богески / Zharko Bogeski

Лектура / Proofreading:

Маја Катарова / Maja Katarova

Превод / Translation:

Александра Јанкова / Aleksandra Jankova

Година на печат / Year of publication:

2020

Печати / Print:

Европа 92 - Кочани / Европа 92 - Kochani

Број на страни / Number of pages:

72

Тираж / Press:

1000 примероци / 1000 copies

A low-angle photograph of a forest. The image shows several tall, slender tree trunks reaching towards a blue sky with scattered white clouds. The foliage is in autumn, with many leaves turned yellow and orange. The text "Feel the East" is overlaid in the top right corner in a white, cursive font. The word "Feel" is in a larger, more prominent script, with "the" in a smaller font size between "Feel" and "East".

Feel the East

Истокот – неоткриениот туристички рај

Источниот плански регион, во туристичка смисла, е композиција од исклучително атрактивна и недопрена природна убавина и антропогени творби, кои ненаметливо го нашле своето место во просторот. Од ниските и пространи оризови полиња во Кочанско Поле, преку длабоките и живописни речни долини, сè до највисоките планински била и врвови, сместени во висинско растојание од приближно 2.000 метри, овој простор може да понуди незаборавни автентични доживувања за туристите со отворен дух и желба за истражување. Географските фактори и специфичните историски случувања во овој регион биле основен предуслов за создавање карактеристичен животен стил, традиција и култура, претставени преку големиот број недвижно, движно и духовно културно наследство. Старите бањи, прекрасните цркви и манастири, богатата архитектура, манифестациите, зачуваните традиции и големиот број специјалитети од локална храна се само дел од понудата во прекрасното природно опкружување.

Богатата и разновидна гастрономска понуда, базирана на специјалитети приготвени од локална органска храна, е значаен предуслов за создавање квалитетен еко туристички производ.

The East – the Undiscovered Tourist Paradise

The East planning region, in its tourist sense is a composition of exceptionally gorgeous and untouched natural beauty with anthropogenic creations, which have unobtrusively found their place in the area. Beginning with the low and vast rice fields in Kochani Valley, through the deep and picturesque river valleys, up to the highest mountain peaks, located at an altitude of approximately 2,000 m., this area offers an unforgettable and authentic experience for the open-minded tourists, having the desire to explore. The geographical factors and specific historical events in this region were the basic prerequisite for creating this distinctive lifestyle, tradition and culture; represented through the large number of immovable, movable and spiritual cultural heritage. The old baths, the wonderful churches and monasteries, the rich architecture, manifestations, preserved traditions and large number of local-food dishes, are only a slight part of the offer in the exquisite natural surroundings.

Creating a quality eco-tourism product significantly depends on the dishes prepared from local organic food, and this region is rich in its diverse gastronomic offer.

Feel the East

Малеш и Пијанец

Сместен во крајниот источен дел на регионот и на државата, во долж горниот тек на реката Брегалница, Малеш и Пијанец се исклучително атрактивна и комплексна природна целина составена од питоми планини со колоритни шумски комплекси, бројни извори, рекички и клисури. Спуштајќи се од Малешевските Планини, покрај Влаина и Голак, реката Брегалница, заедно со своите кратки и брзи притоки создала атрактивни клисури со водопади, брзаца и слапови, магично вткаени во мешовитата шумска покривка. На падините на овие планини се сместени повеќе населби, меѓу кои Берово и Пехчево, како и Делчево, кое е распослано во Пијанечката Котлина. Сите тие имаат зачуван автентичен начин на живот, култура и традиција, претставени преку обичаите, манифестациите, гастрономијата и културно-историските споменици, како сведоштва на човековото творештво во минатото и сегашноста. Така, ладовината, мирот, спокојот и чистиот воздух ја прават храната уште повкусна, а познатите малешевски специјалитети уште послатки. Од нив најбарани се: леб во фурна наполнет со селско месо, компир приготвен на разни начини, малешевското сирење и многу други вкусови, кои ќе ви остават толку силен впечаток што повторно ќе сакате да се вратите и да ги почувствувате. Во Малеш и Пијанец идентификувани се 45 стари вековни дрвја, меѓу кои со најголема старост од 630 години е стеблото од даб плоскач кај месноста Вртиславци.

Малешевски Планини

Овој зелен, шумовит планински рај се наоѓа на крајниот источен дел на Република Северна Македонија. Со своето полукружно протегање ја обликува изворишната челенка на реката Брегалница, втора по должина река во државата. Малешевските Планини се богати со извори, од кои настануваат бројни потоци и рекички. Имаат питом изглед, со заоблени планински била и прекрасни комплекси од иглолисни и листопадни шуми. Тие се познати по исконската поврзаност на човекот со природата, традиционалното сточарење преточено во квалитетни млечни и земјоделски производи, кои едноставно мора да ги пробате. Малешевските Планини се вистинска еколошка оаза, со чиста и речиси недопрена природа, која ќе ве поттикне да ги прошетате, да посетите некои од водопадите или, пак, да фрлите поглед на езерцата на Ченгино Кале. Откријте ги тајните на планината низ бројните пешачки или велосипедски патеки, а задоволството за вашите сетила ќе биде незаборавно.

Malesh & Pijanec

Located in the far east of the region and the country, along the upper reaches of the River Bregalnica; Malesh and Pijanec present an extremely attractive and complex whole, composed of mild mountains with colorful forest complexes, numerous springs, rivers and gorges. Descending from the Maleshevo Mountains, along Mountains Vlaina and Golak; the River Bregalnica together with its fast streams has created magnificent gorges with waterfalls, rapids, and cascades, magically woven into the mixed forest cover. Several cities are located on the slopes of these mountains such as Berovo and Pehchevo, as well as Delchevo which is spread across the Pijanec Valley. They have all preserved their authentic lifestyle, culture and tradition, represented through the customs, events that take place there, gastronomy and cultural and historical monuments, being a testimony to the human creativity both in the past and today. Thus, the shade and peace, the tranquility and clean air make the food more delicious and the famous Maleshevo dishes even more succulent. The most popular of them are: bread baked in an oven filled with "Selsko Meso" (chunks of meat), potatoes prepared in various methods, Maleshevo cheese and many other that will leave you with such a strong impression that you would love to come back and feel them again. There are 45 old-growth trees in Malesh and Pijanec, among which the so-called Hungarian oak (*Quercus frainetto*) near the location Vrtislavci is the oldest, with 630 years of age.

Maleshevo Mountains

This green forest mountain paradise is located at the far east of North Macedonia. With its semi-circular spread, it shapes the spring head of the River Bregalnica, the second longest river in the country. The Maleshevo Mountains are rich with springs, which form a lot of streams and rivers. They have a mild and tame appearance with rounded mountain ridges and are a wonderful merge of coniferous and deciduous trees. They are known for the primordial connection of the man with nature and the traditional stockbreeding transformed into quality dairy and agricultural products, which you simply have to try. The Maleshevo Mountains are a true eco-oasis with clean and almost untouched nature which shall encourage you to take a walk and visit some of the waterfalls or to have a glance at the lakes at Chengino Kale. Discover the secrets of the mountain through the numerous hiking or cycling trails, and your senses shall not forget this.

Feel ^{the} East

Ченгино Кале

Тоа е еден од најживописните локалитети на Малешевските Планини, кој лежи на самата граница со Република Бугарија. Познато е по тоа што ова место претставува најисточна точка во Република Северна Македонија, со истакнат врв висок 1.745 метри, од кој се протега извонреден поглед кон околните планини и долини. Под самиот врв има две мали природни езерца, познати како Орлови Очи. Овде се и главните извори на малешевската убавица - реката Брегалница.

Пехчевски водопади

На само десетина километри југоисточно од Пехчево, водотеците на изворишните притоки на реката Брегалница (овде позната како Валавичка Река) создале неколку преубави водопади, високи помеѓу 4 и 10 метри. Меѓу нив, најимпозантни се: водопадот Скокото на Валавичка Река, Спиковски водопад, Црнодолски водопад и уште неколку помали водопади. Иако се преубави во сите периоди од годината, сепак, нивната убавина доаѓа до полн израз во пролетните и во есенските месеци, кога се полноводни.

Беровско Езеро

Во пазувите на Малешевските Планини, помеѓу густите борови и букови шуми, се наоѓа преубавото Беровско Езеро. Езерото лежи на надморска височина од 1.000 метри, оддалечено 6 километри југоисточно од градот Берово. Пријатната клима, чистиот воздух, прекрасната природа, разновидниот жив свет, можноста за пешачење, велосипедизам, кајакарење или едноставно опуштање во оваа воздушна бања, ќе ве наполнат со позитивна енергија. За сместување, секогаш ќе најдете нешто што е по ваша мерка, од мали вили, до хотели, а вкусните малешевски специјалитети ќе можете да ги пробате во локалните ресторани или на планинските бачила.

Chengino Kale

Chengino Kale is one of the most picturesque sites in the Maleshevo Mountains, which lies on the border with the Republic of Bulgaria. It is known for being the easternmost point in North Macedonia with a prominent peak of 1,745 m, where you can enjoy a magnificent view towards the surrounding mountains and valleys. There are two small natural ponds under the peak, known as "Orlovi ochi" (Eng. Eagle Eyes). The main springs of the River Bregalnica, known as the "Beauty of Maleshevo", can also be found here.

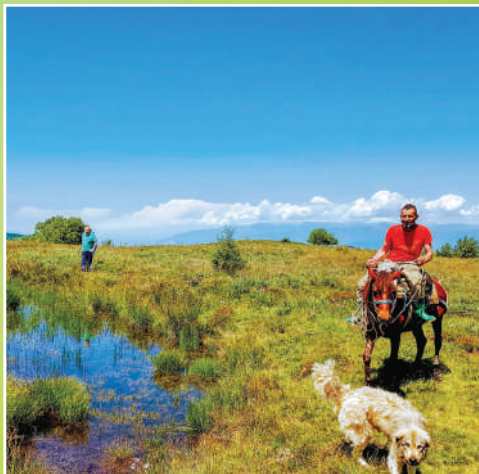
Pehchevo Waterfalls

Only 10 km southeast of the city of Pehchevo, the water courses of the source tributaries of the River Bregalnica (here known as Valavichka River) have created a couple of magnificent waterfalls, between 4 and 10 m high. Among them, the most impressive is the Skokoto Waterfall on Valavichka River, Spikovski Waterfall, Crnodolski Waterfall and several other smaller ones.

Although being gorgeous throughout all the seasons of the year, their beauty fully comes to life in spring and autumn, when they are full of water.

Berovo Lake

Among the dense pine and beech forests, at the foothill of the Maleshevo Mountains, lies the beautiful Berovo Lake. The lake is at 1,000 m altitude, 6 km southeast of the city of Berovo. The pleasant climate and fresh air as well as the incredible nature and diverse flora and fauna, accompanied by the possibility of hiking, cycling, kayaking, or simply relaxing in this "air spa", will energize you with positive vibes. When it comes to accommodation, you can always find something to your liking, from small villas to hotels and you can try the delicious dishes from Maleshevo in the local restaurants or in the mountain sheepfolds.

Малешевски Планини – Ченгино Кале
Maleshevo Mountains – Chengino Kale

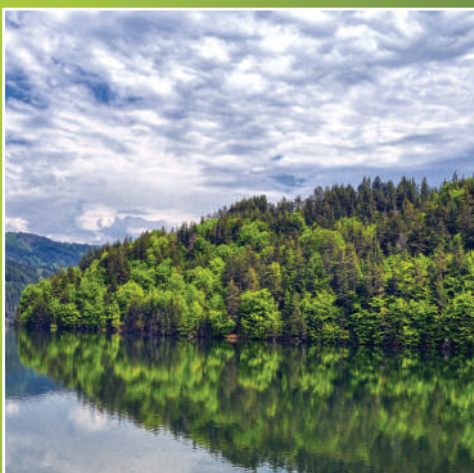

Црнодолски водопад
Crnodolski Waterfall

фото: Андреа Златковска / photo by Andrea Zlatkovska

Малешевски Планини
Maleshevo Mountains

Беровско Езеро
Berovo Lake

По пат за Ченгино Кале
Following the road to Chengino Kale

фото: Андреа Златковска / photo by Andrea Zlatkovska

Столетно стебло од бука старо 550 години
A 550-year-old beech tree trunk

фото: Николчо Велковски / photo by Nikolcho Velkovski

Манастирски комплекс „Св. Архангел Михаил“

Не е само природата на која можете да се восхитувате во беровскиот крај, туку тоа се и бројните културни атракции. Меѓу нив, посебна вредност има манастирскиот комплекс „Св. Архангел Михаил“, единствениот манастир во Република Северна Македонија лоциран во град, поточно во Берово. Почетоците на манастирот датираат уште од далечната 1818 година и се проследени со невообичаено предание околу неговата изградба. Манастирот поминал низ мошне бурен историски период, и тоа што е впечатливо за него е единствената зачувана икона од првобитниот иконостас, на Св. Пророк Ное. Денес во манастирот функционира сестринство, кое негува двовековна традиција, а е надалеку познато по изработката на мозаични икони и други религиозни предмети, како и џемови приготвени од овошје собрано од недопрените шумски предели и секако препознатливиот шумски мед.

Манастир „Успение на Пресвета Богородица“

Претставува релативно нова градба, во која живее машко монаштво, познато по изработката на икони и производство на мед. Нема капацитети за сместување посетители, но дозволени се посети од верниците, кои, покрај следењето на литургиите, имаат можност да уживаат и во разнобојните шумски убавини.

Планина Влаина

Движејќи се од Пехчево кон Делчево, на источната страна од патот може да се забележи издолжено-то планинско било на Влаина, една од повисоките планини во источниот регион. Највисок е нејзиниот јужен дел издигнат над градот Пехчево, поточно врвот Кадиица со своите 1.932 метри. Поради височината што ја има, овој врв претставува инспирација за планинарите, но и за сите оние што сакаат да се воодушевуваат на природните убавини. До самиот врв водат неколку маркирани патеки, а кога веќе ќе се искачите на највисоката точка, ќе бидете фасцинирани од извонредниот панорамски видик кон Малеш и Пијанец на запад и кон планината Пирин кон исток.

Monastery complex St. Archangel Michael

It is not just the nature you can admire in the region around the city of Berovo, but the numerous cultural attractions as well. Among them, the monastery complex St. Archangel Michael is very valuable, since it is the only monastery in North Macedonia, located in a city, i.e., in Berovo. The early beginnings of this monastery date back to 1818 and are accompanied by an unusual legend related to its construction. The monastery has gone through a very turbulent historical period and what is striking about it, is the single preserved icon from the original iconostasis of the Prophet Noah. Today, there is a sisterhood within the monastery which nurtures a two - century tradition. It is widely known for making mosaic icons and other religious objects, as well as jams made of fruit picked up from the untouched forests and of course the inevitably famous forest honey.

Monastery Assumption of the Holy Mother of God

It is a relatively new building where a brotherhood of monks lives and is known for making icons and honey. It does not have capacity to accommodate visitors, but visits from believers are allowed. They can all watch the liturgies and have the opportunity to enjoy the colorful beauty of the forest.

Vlaina Mountain

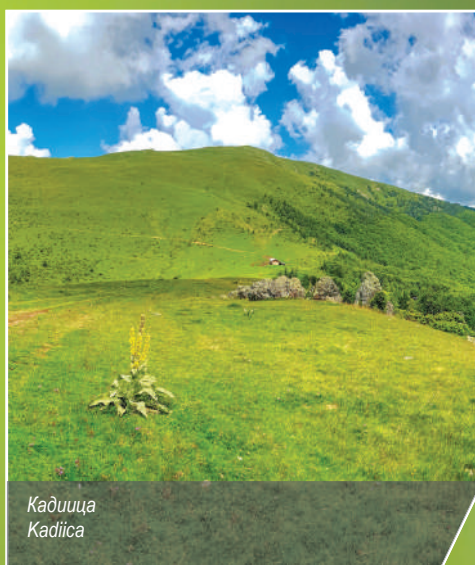
On the east side of the road from the city of Pehchevo to the city of Delchevo, you can see the elongated mountain ridge of Vlaina Mountain, one of the highest mountains in the East region. Its highest peak is Kadiica at south, elevated above the city of Pehchevo with its 1,932 m. Due to the height it has, the peak is inspiring to mountaineers but to everyone else as well, who wants to marvel at the natural beauty. There are multiple marked trails to the peak and as soon as you reach the highest point, you will be fascinated by the remarkable panoramic view towards Mallesh and Pijanec to the west and Pirin Mountain to the east.

Манастир „Успение на Пресвета Богородица“
Monastery Assumption of the Holy Mother of God

Манастирски комплекс „Св. Архангел Михаил“
Monastery complex St. Archangel Michael

Кадилица
Kadiica

Планина Влаина
Mountain Vlaina

Планина Буковик

На западната страна на Влаина, над самиот град Пехчево е втисната маркантната вулканска кула, позната под името Буковик. До пред десетина милиони години овде беснеел жесток вулкан, кој исфрлал лава и вулкански материјал над околните простори. Буковик е покриен со густа букова шума, од каде што потекнува и неговото име, но истовремено изобилува и со бројни мали минерални извори, од кои најпозната е Смрдлива вода.

Вртена Скала

Претставува мошне атрактивен и прилично посетен локалитет на јужните падини на Буковик. Тоа е вулканска карпа – остенок, со интересен изглед и отвор во средишниот дел. Поради верувањето дека карпата има чудотворна моќ, жените што имаат проблем со плодноста поминуваат низ отворот на карпата верувајќи дека ќе им се реши проблемот. Од неодамна овој локалитет е уреден и до него води пешачка патека.

Јудови Ливади

Пред да се искачите на Буковик, на излезот од Пехчево се забележува една интересна зарамнина, наречена Јудови Ливади. Позната е по тоа што овде се среќава една многу интересна и ретка појава на инсектојадното растение округлолисна муволовка (*Drosera rotundifolia*). Тоа е еден од неколкуте локалитети во Република Северна Македонија, каде што може да се сретне ова уникатно растение.

Едукативен центар за зачувување на природата Негрево

Ако сакате да дознаете нешто повеќе за природната разновидност во брегаличкиот регион, посетете го овој прекрасен едукативен центар, кој се наоѓа на западното подножје на планината Буковик, во живописното село Негрево. Овде, на несекојдневен и оригинален начин, посетителите, особено оние помладите, ќе ги запознаат начините на зачувување на природата, одржливото користење на природните ресурси и грижата кон природните вредности. Центарот истовремено е и појдовна точка за повеќе едукативни, пешачки и велосипедски патеки кон околните природни предели.

Bukovik Mountain

On the western side of Vlaina Mountain, just above the city of Pehchevo, the striking volcanic cone Bukovik is imprinted. Up until ten million years ago, there used to be a fierce volcano here spewing lava and volcanic material over the surrounding area. Bukovik is covered with dense beech forest, hence its name (Buka (бука) in Macedonian – beech), but at the same time, it is rich with small mineral springs, the most famous of which is “Smrdлива voda”.

Vrtena Skala

This is quite an attractive and visited site at the southern slopes of Bukovik. It is a volcanic rock – a denudation rock, with an interesting appearance and an opening in its middle part. Because of the belief that the rock has miraculous power for women struggling with infertility, women pass through the opening, believing and having faith that their problem shall be solved. Recently this site has been landscaped and a hiking trail leading to it has been made.

Judovi Livadi

Before you climb Bukovik, at the exit of the city of Pehchevo, you will notice a specific plain called Judovi Livadi (meadows). This place is known for the very rare occurrence of an insectivorous plant – the round-leaved sundew (*Drosera rotundifolia*). It is one of the few sites in North Macedonia, where this plant can be found.

Educational Centre for Nature Conservation Negrevo

If you want to find out more about the natural diversity in the Bregalnica region, you should visit the centre located at the western foothill of Bukovik Mountain, in the picturesque village of Negrevo. Here, in an unusual and original way, the visitors especially the young ones, shall learn about the methods of nature preservation, the sustainable use of natural resources and care for natural values. The centre is the starting point for many educational, hiking and cycling trails to the surrounding natural areas.

Планина Буковик
Bukovik Mountain

Округлолисна муволовка (*Drosera rotundifolia*)
Round-leaved sundew (*Drosera rotundifolia*)

Вртена Скала
Vrtena Skala

Едукативен центар за зачувување на природата Негрево
Educational Centre for Nature Conservation Negrevo

фото: ПЗП / photo by NCP

Црнички мелови

Во подножјето на Влаина, реката Желевица со нејзините десни притоки создала фасцинантни ерозивни појави наречени мелови. Најголемите мелови се во близина на селото Црник, односно на Црничка или Виничка Река. На самите мелови се забележуваат слоеви создавани со илјадници години, а секој слој сведочи за промените на пејзажот во блиското геолошко минато. Најголемите мелови воодушевуваат со својата репрезентативност и величественост, со отсеци високи преку 100 метри, кои ја кажуваат приказната за вековната ерозија што ја вршеле рекичките на овој простор.

Камени кукли во Кукулје

Кај селото Нов Истевник, на половина пат меѓу градовите Пехчево и Делчево, на падините на малата планина Бејаз Тепе или Средна се наоѓа уникатната природна појава Кукулје. Скриено во густата борова шума, на надморска височина од 880 метри, Кукулје крие десетици земјени столбови или „камени кукли“, кои наликуваат на човечки фигури и биле инспирација за бројни легенди. Сепак, „куклите“ настанале со вековното дејство на водата врз карпите, обликувајќи чудесни форми високи до 15 метри. Инаку до овој атрактивен и уреден локалитет води обележана пешачка патека долга околу 1 километар.

Стамер

Тоа е село во кое се наоѓа единствениот палеонтолошки локалитет, каде што се пронајдени фосили стари од 3 до 10 милиони години. По откривањето фосили со делови од хипарион (коњ со три прста), елен, мастодонт, остатоци од жирафа од раниот плиоцен, остатоци од носорог и друг вид пикермијска фауна, Стамер се најде на светската палеонтолошка мапа затоа што за првпат на европско тло е пронајден гигантски рог од нов вид жирафа, со кој се потврдува размената на животни меѓу Јужна Европа, Азија и Африка.

Градиште

На ридот над делчевското село Град доминираат остатоци од тврдина, која веднаш ќе го привлече вашето внимание. Тука се наоѓа археолошко наоѓалиште, кое се претпоставува дека било доцноантички град. На овој локалитет, познат како Градиште, кој датира од енеолитот (бакарното време), се пронајдени грчки, римски и византиски монети, камени садови, керамика, питоси, женско божество, кое датира од пред 5.500 години, бронзени крстови и слично.

Crnik Badlands

At the foothill of Vlaina Mountain, the River Zhelevica together with its right tributaries has created marvelous erosive phenomena called badlands. The biggest ones are near the village of Crnik, i.e., along Crnichka River or Vinichka River. The badlands show different layers which have been created during thousands of years and each layer witnesses the landscape changes in the recent geological past. The largest badlands amaze us with their representativeness and magnificence, with sections over 100 m high and tell us the story of the centuries - old erosion done by the rivers in this area.

Stone Dolls in Kukulje

Near the village of Nov Istevnik, halfway from the city of Pehchevo to the city of Delchevo, on the slopes of the not so high Bejaz Tepe Mountain, known as Sredna, a unique natural occurrence can be seen - Kukulje. Hidden in the dense pine forest, at an altitude of 880 m, Kukulje hides dozens of earth pillars so-called Stone Dolls which resemble human figures and have been an inspiration for numerous legends. However, "the dolls" were created by the centuries - old activity of the water to the rocks, shaping miraculous forms up to 15 m high. There is a marked hiking trail about 1 km long, leading to this attractive and landscaped site.

Stamer

Stamer is a village where the single paleontological site is located, and where fossils of up to 3 to 10 million years old have been discovered. Following the discovery of fossils which had parts of the hyperion (three-toed horse), deer, mastodon, giraffe remains from the Early Pliocene as well as remains from rhinoceros and other types of Pliocene fauna; Stamer managed to place itself on the World Paleontological Map, since this is for the first time in Europe, that a gigantic horn of a new type of giraffe was found, which confirms the animal crossing between South Europe, Asia and Africa.

Gradishte

The hill above the village of Grad (near the city of Delchevo) is dominated by the fortress remains which immediately attract one's attention. There is an archaeological site here which is believed to have been a late antique city. Greek, Roman and Byzantine coins, as well as dishes made of stone, pottery, pithos, bronze crosses and a female deity dating back 5,500 years, have been found at this site known as Gradishte, which dates back to the Eneolithic (Copper Age).

Црнички мегови
Crik Badlands

Носни коски од жирафа (*Sivatherium garevskii*) – Палеонтолошки локалитет Стамер
Giraffe nose bones (*Sivatherium garevskii*) – Paleontological site Stamer

фото: Природонаучен музеј на Македонија / photo by Museum Macedonicum Scientiarum Naturalium

Природни земјени столбови кај Кукулје
Natural earth pillars near Kukulje

Градиштето
Gradishte

Илин Камен

Покрај патот од Делчево до граничниот премин Делчево со Бугарија, во близина на селото Звегор се наоѓа каменот за кој се верува дека има исцелителна моќ познат под името „Илин Камен“. Легендата го поврзува каменот со убавата овчарка Илина, која се претворила во камен за да не падне во рацете на непријателот. Под месноста „Илин Камен“ се наоѓа малиот, но мошне посетуван манастир „Св. Илија“. До овој простор, освен со возило или пеш, може да се стигне по велосипедска патека долга 5 километри, која води од градот Делчево.

Пештера „Коњска Дупка“

Селото Град може да се пофали со најисточната пештера во државата позната под името „Коњска Дупка“. Оваа пештера, долга 28 метри, нема многу пештерски накит, но има траги од дамнешно човечко присуство. За неа се поврзани голем број легенди и преданија, а од самиот влез се протега прекрасен поглед кон околината. Сепак, поради слабата пристапност, најдобро е оваа пештера да се посети во друштво на искусни планинари.

Киселичка Пештера

Недалеку од селото Киселица, североисточно од Делчево, на крајните падини на Осоговските Планини се наоѓа мала, но интересна пештера наречена Киселичка Пештера. Иако долга само 100 метри, таа во внатрешноста крие цел лавиринт на канали испреплетени меѓу себе.

Езеро Сандански

На само 3 километри јужно од Делчево, веднаш до реката Брегалница и патот во правец кон Берово, се наоѓа малото вештачко езеро Сандански. Езерото има неколку мали острови, полуострови и заливи што се интересни за посетителите. Тоа е по-рибено со мрена, белвица, бојник, амур, клен, крап и лињак. Има кајчиња, кои обично се на располагање на посетителите и на рибарите за да можат да се движат по езерото. Областа околу езерото е уредена и е одлично место за излет.

Ilin Kamen

Along the road from the city of Delchevo to the border crossing with Bulgaria, near the village of Zvegor, there is a stone known as "Ilin Kamen", which is believed to have healing powers. A legend related to the stone talks about a beautiful shepherd girl Ilina who turned herself into a stone so that she would not fall captive to the enemy. There is a small but frequently visited Monastery St. Ilija nearby, which you can reach using the bike trail – 5 km long, apart from the possibility of coming by car or on foot.

Cave Konjska Dupka

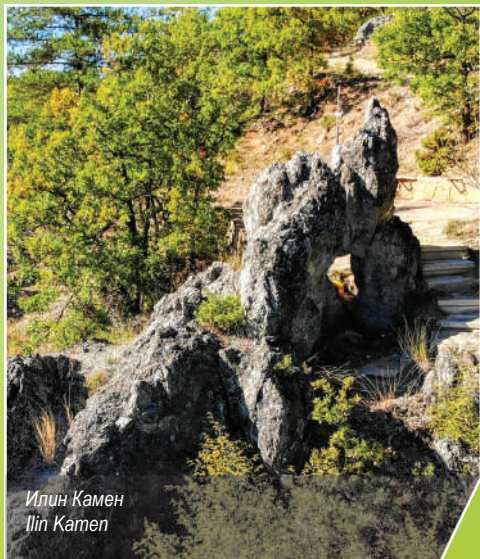
Village of Grad is proud of its easternmost cave in the country known as Konjska Dupka. It is a cave 28 m long, which does not have much cave jewelry but hides traces of the ancient human presence. There are numerous legends connected to this cave, and from the very entrance of the cave, a remarkable view of the surroundings can be enjoyed. However, due to the poor accesibility, it is the best if this cave is visited only accompanied by experienced mountaineers.

Kiselichka Cave

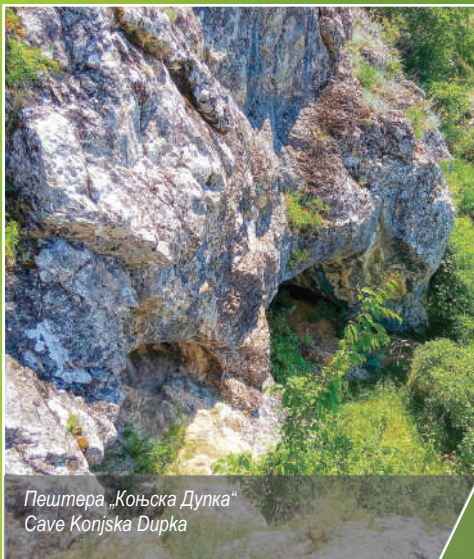
Not far from the village of Kiselica, northeast of the city of Delchevo, there is a small but intriguing cave, called Kiselichka Cave on the furthest slopes of the Osogovo Mountains. Although only 100 m long, the cave hides a labyrinth of channels inside intertwined with each other.

Lake Sandanski

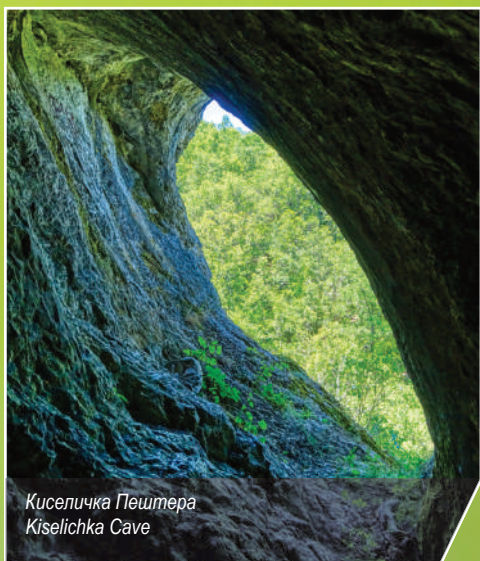
The small artificial Lake Sandanski is located just 3 km south of the city of Delchevo, and very close to the River Bregalnica, along the road to the city of Berovo. The lake has a few small islands, peninsulas and bays which are very interesting to visitors. It is stocked with barbel, belvica, common nase, grass carp, squalius cephalus, carp and a tench. There are fishing boats at disposal for the visitors and fishermen to navigate around the lake. The area around the lake is nicely landscaped and a great place for a picnic.

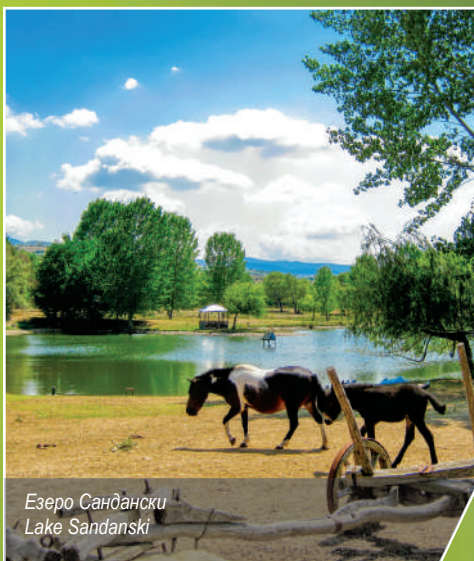
Илин Камен
Ilin Kamen

Пештера „Коњска Дупка“
Cave Konjska Dupka

Киселичка Пештера
Kiselichka Cave

Езеро Сандански
Lake Sandanski

Езеро Сандански
Lake Sandanski

Планина Голак

Помеѓу градовите Делчево, Виница и Македонска Каменица се наоѓа средно високата планина Голак. Името веројатно ѝ доаѓа од тоа што во минатото оваа планина била мошне оголена. Сепак, денес најголем дел од планината е под густа дабова и букова шума. Поради близината на градот Делчево и одличната положба, како и пристапниот асфалтен пат до највисокиот врв Чавка (1.536 м), оваа планина е често посетувана од љубителите на природата. Разновидните лековити и ендемични билки на оваа планина најубаво може да се најдат преку „Патека на билките“, како и „Детска едукативна патека“, со јасни ознаки и информативни табли. Чистиот воздух, пријатната клима, густата шума, бројните извори, пристапноста, уредените пешачки и велосипедски патеки ја чинат посетата на оваа планина незаборавно доживување.

Манастир „Св. Богородица Балаклија - Источен петок“

Тоа е манастир во близина на Делчево, на оддалеченост од 1,5 километри од градот и е еден од најрепрезентативните верски и културни објекти во Општина Делчево. Сместен е во прекрасен природен предел, во подножјето на планината Голак, покрај регионалниот пат Делчево - Голак. Податоците за постоењето на манастирот „Св. Богородица Балаклија - Источен петок“ датираат од 1915 година. Тогаш манастирот бил граден од плет и кал. Целиот простор околу манастирот е уреден и облагороден со традиционални градби, патеки, места за одмор, поток, чешма, водопад, летниковци и др. Повеќепати во годината овде се случуваат религиозни, културни и други настани.

Куката на дедо Митко

Во едно од маалата на живописното село Драмче кај Делчево се наоѓа куката на дедо Митко, најдобриот ороводец, кој целиот свој живот го посветил на „Копачката“ - традиционално македонско оро впишано на листата на нематеријално културно наследство на УНЕСКО. Куката е во автентична изворна состојба, како што била додека дедо Митко живеел во неа, дополнета со сите предмети, фотографии и публикации поврзани со животот и работата на легендарниот дедо Митко.

Golak Mountain

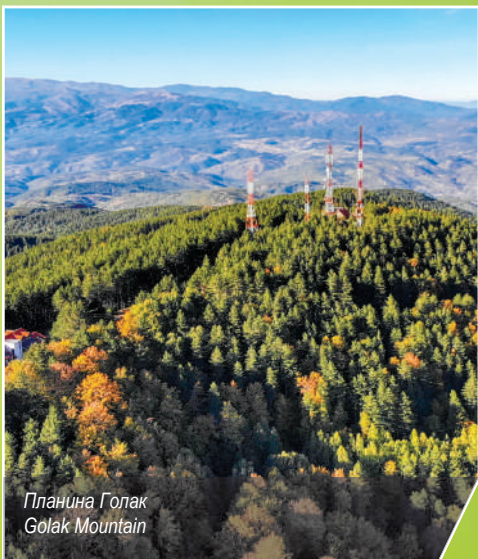
Somewhere between the cities of Delchevo, Vinica and Makedonska Kamenica, Golak Mountain, a mountain of medium height, is located. The name probably comes from the fact that in its past, this mountain was quite bare (Golak (ron) in Macedonian – bare). However, today most of it is covered with dense oak and beech forest. Due to the proximity of the city of Delchevo and the excellent position, as well as the accessible paved road to the highest point of the mountain, the peak Chavka (1,536 m.), nature lovers regularly visit the mountain. The various medicinal and endemic herbs here can be best learnt through “The Herbal Path” as well as the “Children’s Educational Path” with clear markings and information boards. The clear air, pleasant climate, dense forest, numerous springs as well as the accessibility and arranged hiking and cycling trails, make the visit to this mountain an unforgettable experience.

Monastery Holy Mother of God - Balaklija – Easter Friday

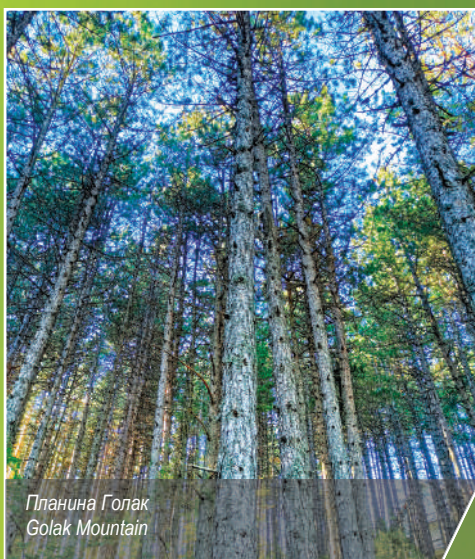
This is a monastery 1.5 km far from the city of Delchevo and is one of the most representative religious and cultural objects in the Municipality of Delchevo. It is located in a beautiful natural area at the foothill of Golak Mountain, near the regional road Delchevo – Golak. Data on the existence of the Monastery Holy Mother of God Balaklija– Easter Friday date back to 1915, when it was built of mud. The whole area around the monastery is nicely landscaped and enriched with traditional buildings, paths, relaxation points, a stream, a fountain, a waterfall and bandstands. Different religious, cultural and other types of events take place here several times a year.

Grandfather Mitko's House

In one of the neighbourhoods of the picturesque village of Dramche near the city of Delchevo, the house of Grandfather Mitko, the best folklore dancer of the traditional “oro” is located. He has dedicated his whole life to “Kopacka” – a traditional Macedonian folklore dance, inscribed in the UNESCO list of intangible cultural heritage. The house itself is very authentic and in its original condition just as it was when Grandfather Mitko lived there, enriched with all the objects, photographs and publications related to his legendary life and work.

Планина Голак
Golak Mountain

Планина Голак
Golak Mountain

Манастир „Св. Богородица Балаклија - Источен петок“
Monastery Holy Mother of God - Balaklija – Easter Friday

Куќата на дедо Митко
Grandfather Mitko's House

Пијанечки денови на сливата

Дали сте знаеле дека Пијанец е познат по одгледувањето сливи, а во таа чест, околу 20 септември, во Делчево се организира манифестација посветена на сливата. Овој настан ја слави сливата како исклучително важна овошка, која претставува препознатлив бренд за областа. На настанот може да се вкусат најразлични слатки и солени јадења произведени од сливи, како и надалеку прочуената ракија од сливи, кај населението позната како „сливка“.

Манифестација „Пехчевски Павловден“

Традиционалниот етно саем „Пехчевски Павловден“ се одржува секоја година на 13 јули, по повод верскиот празник Павловден, кој е празник на градот. На овој саем учествуваат поголем број ракотворци и занаетчи, а посетителите можат да ги вкусат традиционално приготвените локални специјалитети. Во истиот период, во Пехчево се одржува и веќе надалеку познатиот Фестивал на дувачки оркестри, со кој се промовира традиционалната музика и се афирмираат дувачките оркестри.

Голачки фолклорни средби

Ова е настанот што негува долга традиција на културно-уметничка фолклорна програма на христијанскиот празник Св. Пантелејмон. Главна атракција е минувањето на ноќта на отворено со општа веселба од страна на учесниците, кои веруваат дека за време на настанот им заздравуваат раните, се намалува болката и се спојува духовното со реалното.

Велосипедска трка околу езерото Калиманци

По повод денот на градот Македонска Каменица, секоја година на 28 август се одржува велосипедската трка „Tour de Kalimanci lake“. Должината на патеката изнесува 30-40 километри, со стартна точка кај браната Калиманци. Покрај дружењето и рекреацијата на учесниците, преку трката се запознаваат и природните убавини на Македонска Каменица и Калиманското Езеро.

Pijanec Days of the Plum

Did you know that Pijanec is known for growing plums, and in that honour, a special event is dedicated and organized around September 20 in the city of Delchevo. The event celebrates the plum, which is an exceptionally important fruit here and is a recognizable brand for the whole area. Visitors can taste a variety of sweet and savory dishes made of plums as well as the widely popular Rakija made of plums, known as “Slivka”.

Pehchevski Pavlovdan

The traditional ethno-fair Pehchevski Pavlovdan is held once a year on July 13, on the occasion of the religious holiday of St. Pavle (St. Paul), which is considered to be the City's Holiday. It is a fair attended by a large number of craftsmen and artisans, and visitors can taste the traditionally prepared local dishes. During the same period, the well-known Festival of Brass Orchestras is held in the city of Pehchevo which promotes traditional music and affirms the brass instruments and orchestras.

Golak Folklore Gatherings

This is an event which nurtures the long tradition of cultural and artistic folklore program of the Christian holiday of St. Panteleimon. Spending the night outdoors and rejoicing with the participants is the main attraction, and it is believed that during the event, the wounds heal, the pain is relieved and the spiritual merges with the real.

Cycling race around Lake Kalimanci

On the occasion of the day of the city of Makedonska Kamenica, every year on August 28, the Tour de Kalimanci Lake is being held. This trail is 30-40 km long, and its starting point is the Kalimanci Dam. Apart from the socializing and recreation, the participants get to meet the natural beauty of the city of Makedonska Kamenica and the lake itself.

Манифестација „Пехчевски Павловден“
Pehchevski Pavlovden

фото: Општина Пехчево / photo by Municipality of Pehchevo

Манифестација „Пехчевски Павловден“
Pehchevski Pavlovden

фото: Општина Пехчево / photo by Municipality of Pehchevo

Пијанечки денови на сливата
Pijanec Days of the Plum

фото: Општина Делчево / photo by Municipality of Delchevo

Велосипедска трка околу езерото Калиманци
Cycling race around Lake Kalimanci

Голачки фолклорни средби
Golak Folklore Gatherings

фото: Општина Делчево / photo by Municipality of Delchevo

Голачки фолклорни средби
Golak Folklore Gatherings

фото: Општина Делчево / photo by Municipality of Delchevo

Малешевијата на дланка

Саем посветен на традиционалната и етнокултура на луѓето од Малешевијата, со изложбено-продажен карактер и голема посетеност од локални и гости од државата. Понудата е разновидна, од производите од млеко и неговите преработки, вклучувајќи го надалеку познатото малешевско овчо сирење, мед и пчелни производи - прополис, восок, матичен млеч и др. - како и дивите шумски плодови, но и традиционалните земјоделски производи: компири, грав, тикви и други локални производи. Неизоставен дел се и предметите изработени од вештите раце на вредните домаќинки, традиционалните преработки од волната (килими, јамболии, облека), но и други ткаени, плетени и везени работи. Се изложуваат и разни сувенири, резби и други преработки од дрво, како и сувенири изработени од друг материјал.

Ратевски бамбурци

Традицијата на локалните жители што прерасна во карневал се одржува секоја година на 20 јануари во селото Ратево. Учесниците се маскираат во кожи од разни животни и го прогонуваат злото со големи метални свонци. Самиот збор „бамбурци“ во Малешевијата означува нешто многу страшно, кое мора да се растерува со нешто уште пострашно. Така и жителите, прават маски и страшна облека од кожа од говеда, овци, кози и од птици секоја година и по два-три месеца, во прослава на традицијата на предците, кои со векови ги растерувале злото и болестите кај луѓето и кај добитокот.

Пијанечко-малешевска свадба

Почитувајќи ја оставината од минатото во знакот на традицијата и старите свадбарски обичаи, која го чува пијанечкиот идентитет, посебно свадбарските обичаи, кои под влијание на новото време се во опасност од исчезнување, се она што ја прави карактеристична пијанечко-малешевската свадба. Целта на пијанечко-малешевската свадба е да се зачуваат од заборав обичаите и традициите, народната носија, песните и ората, кои со векови ги негувале луѓето од Пијанец и Малеш. Организатор на манифестацијата е КУД „Гоце Делчев“, а покровител градоначалникот на Општина Делчево.

Malesheviija is in your hands

A fair dedicated to the traditional and ethno culture of the people of Maleshevo, with exhibition - sales character and largely attended by locals and guests from the country. The offer is varied, from dairy products and their processing, including the famous Maleshevo sheep cheese, honey and bee products - propolis, wax, royal jelly and others; as well as wild berries, to traditional agricultural products too, such as: potatoes, beans, pumpkins and other local products. An indispensable part are the handicrafts made by the skilful hands of hard-working housewives - traditional processes of wool - carpets, shags (“yambolia”), clothes, but also other woven, knitted, embroidered handiwork. Various souvenirs of different materials and carvings as well as other wooden products are on display.

Ratevski Bamburci

The tradition of the locals, which has developed into a carnival, is held every year on January 20 in the village of Ratevo. Participants disguise themselves in the skins of various animals and hunt and chase the evil with large metal bells. The very word “bamburci” in Macedonian, in Maleshevo, relates to something very frightening, which has to be chastised with something even more frightening. So, every year for two or three months, the inhabitants make masks and horrible clothes from the skins of cattle, sheep, goats and birds, to celebrate the tradition of the ancestors who for centuries chastised evil and disease from men and cattle.

Pijanec - Maleshevo Wedding

What makes the Pijanec - Maleshevo Wedding very special is the respect for the heritage in the spirit of tradition and old wedding customs, which preserve the identity of Pijanec, especially the wedding customs that are threatened with extinction under the influence of the new era. The purpose of the Pijanec - Maleshevo Wedding is to save the customs and traditions from oblivion, as well as the folk costumes, songs and dances, which have been cherished by the people of Pijanec and Malesh for centuries. The organizer of the event is KUD “Goce Delchev”, whereas the Mayor of Delchevo is the patron of the manifestation.

Малешевџијата на дланка
Maleshevija is in your hands

фото: Јасминка П. Андоновска / photo by Jasminka P. Andonovska

Етно Фестивал
Ethno Festival

фото: Општина Берово / photo by Municipality of Berovo

Пијанечко-малешевска свадба
Pijanec - Maleshevo Wedding in Delchevo

фото: Општина Делчево / photo by Municipality of Delchevo

Пијанечко-малешевска свадба
Pijanec - Maleshevo Wedding in Delchevo

фото: Општина Делчево / photo by Municipality of Delchevo

Ратевски бамбурци
Ratevski Vamburci

фото: Општина Берово / photo by Municipality of Berovo

Ратевски бамбурци
Ratevski Vamburci

фото: Општина Берово / photo by Municipality of Berovo

Осогово

Со својата пространост и височина од над 2.200 метри, Осогово е планинскиот бисер на Истокот, кој со својата атрактивност и убавина привлекува посетители, рекреативци и љубители на планината во кој било период од годината. Туристичката понуда на Осоговијата е неповторлива комбинација од природни убавини, културни вредности и превкусна храна, кои претставуваат незаборавно уживање за сите сетила на посетителите. Во гастрономската понуда се вбројуваат препознатливите и прочуени млечни производи, специјалитети од дивеч, печурки приготвени на разни начини, природни сокови и секакви џемови од шумски плодови собрани од недопрените планински падини.

Осоговски Планини

Оваа преубава планина е највисока во источниот дел на Република Северна Македонија, така што највисокиот врв Руен достигнува височина од 2.252 метри, а најатрактивен е Царев Врв со 2.085 метри. Високите врвови на Осогово се предизвик за планинарите и сите оние посетители желни за освојување на планинските височини. Поради честите врнежи и бујната шумска вегетација, Осогово е богато со извори, потоци и реки. Изворите не се многу силни, но се постојани во текот на годината, студени и со питка вода. Со својата незапалива енергија, реките низ илјадниците години се всекле длабоко во карпите и изградиле стрмни долини и клисури. Осоговските Планини, покрај тоа што се богати со шуми, претставуваат и ризница на ендемични растенија, шумски плодови, чаеви, се дом и на разновидни животни, од ретки птици, па до лисици, волци, диви свињи, срњи, елени и друг дивеч. Ваквата разновидност на планината, нејзината височина и импозантност, со огромните природни шумски комплекси и преубавите пејзажи, се магнет за посетителите што сакаат да уживаат во речиси недопрената природа, било во лето или во текот на зимските месеци. Дел од Осоговските Планини е прогласен за заштитено подрачје во категоријата V - заштитен предел, поради разновидноста и богатството на биодиверзитетот, геодиверзитетот, хидролошките карактеристики, пејзажните и други вредности, како и заради зачувување на специфичната интеракција на луѓето со природата.

Osogovo

With its vastness and height of above 2,200 m, Osogovo is the "Mountain Pearl" of the East which attracts visitors, recreationists and mountain lovers with its beauty and enchantment throughout the year. The tourist offer of this area is a unique combination of natural beauty, cultural values and delicious food, all of them contributing to an unforgettable pleasure for the senses. The gastronomic offer includes the recognizable and famous dairy products, game specialties, mushrooms prepared in various ways, natural juices and all kinds of fruit jams made of fruit picked up in the untouched mountain slopes.

Osogovo Mountains

This gorgeous mountain is the highest in the eastern part of North Macedonia, and the highest peak of them all is Ruen, reaching a height of 2,252 m, whereas the most attractive is Carev Vrv, at 2,085 m. These peaks are a challenge for the mountaineers and all visitors willing to conquer the mountain peaks. Due to the common rainfall and rich forest vegetation, Osogovo is rich in springs, streams and rivers. The springs are not very strong, but are constant during the year, cold and drinkable. With its unstoppable energy, rivers have flowed deep into the rocks for thousands of years, creating steep valleys and gorges. The Osogovo Mountains, apart from being rich with forests, are a treasure of endemic plants, forest fruits, teas and are home to diverse animals, rare birds and foxes, as well as wolves, boars, deer and other wild life. The diversity of the mountain with its height and magnificence with the huge natural forest complexes and beautiful landscapes, is a magnet for visitors who want to enjoy the almost untouched nature, either during the summer or winter. Part of this mountain has been proclaimed as a protected area of category V, a protected landscape for its diversity and richness, biodiversity, geo-diversity, hydrological features, landscapes and other values, as well as for preserving the special interaction of people with nature.

Feel the East

Фото: Евгенија Крстевска / Photo by Evgenija Krstevska

Езеро Калиманци

Средишниот дел на долгата и интересна Истибањска Клисуре, која ги одвојува Осоговските Планини од планината Голак, е исполнета со водите на езерото Калиманци. Езерото е долго 14 километри, мошне разгрането, со бројни заливи, полуострови и еден мал остров - Калата. Еден од заливите длабоко навлегува кон малото, но паторесно, рударско гратче Македонска Каменица. Калиманското Езеро е богато со риба, што нуди одлични услови за спортски риболов. Во блиската околина, пак, има повеќе археолошки локалитети. Покрај езерото поминува живописен магистрален пат, кој преку Македонска Каменица и Делчево, продолжува за Бугарија.

Село Цера

Со својата традиционална архитектура, разбиен-маалски тип, со куќи распослани по планинските била и покрај долините, осоговските села се приказна за себе. Такво типично село е Цера, во источниот дел на планината, на 1.000 метри надморска височина. До селото се доаѓа по асфалтен пат, кој почнува од малото гратче Македонска Каменица. Во селото има спомен-костурница - обележје за една од најстрашните битки од времето на Првата светска војна што се водела на овие простори. Костурницата се наоѓа во подрумот на селското училиште и во неа се чуваат останките од загинатите борци. Покрај убавата природа, старите планински куќи, традиционалната и здрава храна, селото е познато и по прекрасниот манастир Еленец, изграден во 1880 година. Во селото Цера се организираат и неколку настани во годината, меѓу кои „Покров“, кој се одржува на 14 октомври за време на празникот Пресвета Богородица, кој, всушност, е празник на манастирот, потоа „Бабина баница“ и „Ден на дијаспората“, кој се одржува во месец август.

Истибањска Клисуре

На својот тек помеѓу Пијанец и Кочанско Поле, реката Брегалница минува низ импозантна клисура долга 30 километри и длабока до 500 метри. Поголемиот дел од клисурата е исполнет со водите на Калиманско Езеро, што ѝ дава посебна убавина. Клисурата е интересна по бројните мали камени форми на нејзините страни во вид на печурки, остенци и блокови, како и по разновидната вегетација. Низ клисурата минува асфалтен пат, кој го поврзува крајниот исток со Кочани и Штип, со што таа има одлична пристапност.

Lake Kalimanci

The middle part of the long and very interesting Istibanja Gorge, which separates the Osogovo Mountains from Golak Mountain, is filled with the waters of Lake Kalimanci. The lake is 14 km long, quite branched with numerous bays, peninsulas and one small island called Kalata. One of the bays goes deep into the small but picturesque mining city of Makedonska Kamenica. This lake is rich with fish, and offers excellent conditions for sport fishing. Nearby, there are several archaeological sites and a picturesque road passes by the lake, which then continues to Bulgaria through the cities of Makedonska Kamenica and Delchevo.

Village of Cera

Traditional architecture and houses dispersed in the mountains and along the valleys is what makes the villages of Osogovo a story themselves. One such typical village is Cera, in the eastern part of the mountain located at 1,000 m. The village can be reached through the paved road, which starts from the small city of Makedonska Kamenica. There is a memorial ossuary there, marking one of the fiercest battles from the World War I, fought in this area. The ossuary is located in the basement of the village school and it keeps the remains of the fallen soldiers. Apart from the beautiful nature and the old mountain houses, the traditional and healthy food, the village is known for the remarkable Monastery Elenec, built in 1880. The village of Cera organizes several events a year, including Pokrov, which takes place on October 14, during the feast of the Holy Mother of God, which is in fact the festival of the Monastery; then Babina Banica and Diaspora Day, which takes place in August.

Istibanja Gorge

On its course between Pijanec and Kochani Valley, the river Bregalnica passes through an impressive gorge which is 30 km long and 500 m deep. The larger part of the gorge is filled with the waters of Lake Kalimanci, which gives it outstanding beauty. The gorge is specific because of its diverse vegetation and numerous small stone forms on its sides in a shape of mushrooms, denudation rocks and blocks. There is a paved road passing through the gorge and connecting the far East with the cities of Kochani and Shtip, making it very accessible.

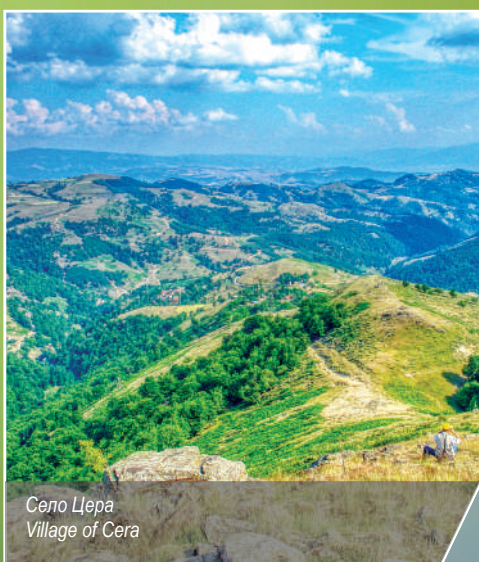

Панорамски поглед на Македонска Каменица
Panoramic view of the city of Makedonska Kamenica

фото: Драган Костовски / photo by Dragan Kostovski

Езеро Калиманци
Lake Kalimanci

Село Цера
Village of Cera

Иштибанска Клисура
Istibanja Gorge

Пониква

На јужните ограноци на Осоговските Планини, северно од градот Кочани, се наоѓа еден од најпознатите планински туристички центри во овој дел на Република Северна Македонија - преубавата Пониква. Сместена на 1.600 метри надморска височина и опкружена со густа букова шума, овој локалитет нуди бројни сместувачки и угостителски капацитети, терени за спорт и рекреација, скијачки терени, два ски-лифта и патека за сноубординг. Сето тоа, заедно со новоизградената црква посветена на Св. Василиј и можноста да се стигне пеш или со теренско возило до истакнатиот Царев Врв (2.085 м), уште повеќе ја збогатуваат нејзината понуда со рекреативни содржини. Овде има многу извори и потоци, а кон околните долини се расплани густе шумски комплекси. Еколошки чистата средина и бујната вегетација се одмор за очите и пречистувач на белите дробови.

Манастирски комплекс „Св. Пантелејмон“

Во живописното селце Пантелеј, во пазувите на Осоговските Планини, на само 12 километри од Кочани се наоѓа манастирскиот комплекс „Св. Пантелејмон“. Овде, уште во 1877 година била изградена малата селска црквичка „Успение на Пресвета Богородица“, за потоа, во 1885 година да биде изграден и целиот манастирски комплекс. Преубавата црква што е посветена на светиот великомаченик Пантелејмон има впечатлив живопис и иконостас. Манастирскиот комплекс низ годините имал улога на црковен, духовен, литературен и образовен центар, кој служел и за описменување на населението. Празникот на манастирот и на селото Пантелеј е на 9 август. На овој ден, голем број верници и туристи го посетуваат местото, кое им нуди и можност за преспивање во манастирските ќонаци. Старата камбанарија на црквата сè уште функционира како потсетник за богатата духовна историја на овој дел од Осоговските Планини.

Оризови полиња во Кочанско Поле

Едно од најголемите богатства на Република Северна Македонија и нејзина вистинска гордост претставуваат надалеку познатите кочански оризови полиња. Поради својата голема вредност за македонското стопанство, оризот е наречен и „кочанско бело злато“. За кочанскиот ориз се врзани и бројни гастрономски специјалитети, карактеристични за Кочанската Котлина. Одгледувањето ориз и начинот на неговото производство се посебна атракција за луѓето што првпат го гледаат тоа.

Ponikva

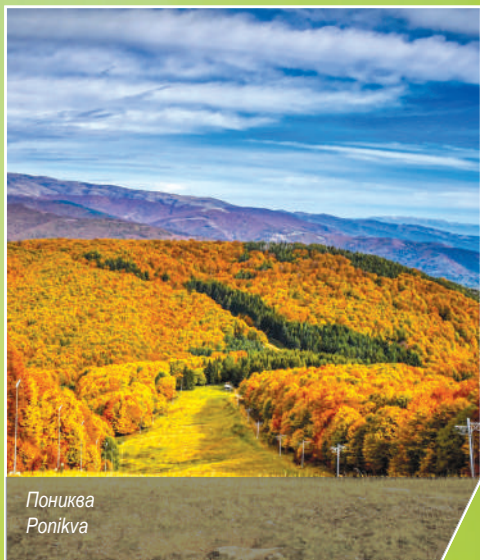
On the southern branches of the Osogovo Mountains, and north of the city of Kochani, one of the most famous mountain and tourist centres in this part of North Macedonia is located – the beautiful Ponikva. Located at 1,600 m above sea level and surrounded with dense oak forests, the site offers a lot of accommodation and recreation facilities, sport centres, ski slopes, two ski lifts and a snowboarding path. All of this is accompanied by the newly built church dedicated to St. Vasilij (St. Basil), and a possibility to hike or go by an off-road vehicle to the prominent peak Carev Vrv (2,085 m), which enrich the already full recreational content program. There are many springs and streams here, as well as dense forests spread towards the surrounding valleys. The ecologically clean environment and the lush vegetation are a rest for the eyes and a purifier for your lungs.

Monastery Complex St. Panteleimon

In the picturesque village of Pantelej, at the foothill of the Osogovo Mountains, at only 12 km from the city of Kochani, there is a monastery complex St. Panteleimon. Back in 1877 there used to be a small village church here - Assumption of the Holy Mother of God, and then in 1885, the whole complex was built. The exquisite church is dedicated to the Holy Great Martyr Panteleimon and has impressive frescoes and iconostasis. Over the years, this monastery has had an ecclesiastical, spiritual, literary and educational role as it served as a place for educating the population. August 9 is the Holy Day of the Monastery and the village of Pantelej, when a lot of believers and visitors come here and have the opportunity of spending the night in the monastery lodgings. The old bell tower of the church still functions as a reminder of the rich and spiritual history of this part of the Osogovo Mountains.

Rice fields in Kochani Valley

One of the greatest treasures of North Macedonia and its true pride are the widely known rice fields in the Kochani Region. Due to its great value for the Macedonian economy, rice is often referred to as “The white gold from Kochani”. Rice is part of numerous gastronomic specialties, specific for the Kochani Valley. The cultivation and method of its production are a special attraction especially for people seeing it for the first time.

Пониква
Ponikva

Пониква
Ponikva

Манастирски комплекс „Св. Пантелејмон“
Monastery complex St. Panteleimon

Оризови полиња во Кочанско Поле
Rice fields in Kochani Valley

Оризови полиња во Кочанско Поле
Rice fields in Kochani Valley

фото: ПЗП / photo by NCP

Езеро Гратче

Во јужното подножје на Осоговските Планини, близу градот Кочани, сместено во прекрасен природен амбиент, лежи езерото Гратче. Создадено е во средината на минатиот век, по изградба на браната со која е преградена Кочанска Река. Езерото е долго околу еден километар, широко 200 метри и со максимална длабочина од 30 метри. Вистинската убавина на езерото му ја даваат густите шуми со кои е опкружено, но и Големиот водопад, чија височина изнесува дваесетина метри. На возвишенијата над езерото има неколку видиковци со извонреден поглед, а околу езерото води живописна патека. Со оглед на близината до градот, поврзаноста со асфалтен пат и прекрасната природа, Гратче претставува вистински магнет за посетителите.

Последната воденица во Кочанско

Воденичарството било чест занает во минатото. Во денешно време, ретко може да се сретне некоја воденица, особено воденица што сè уште функционира. Една од последните активни воденици се наоѓа на Кочанска Река. Тоа е Каракашката или Белската воденица, која се наоѓа на патот кон езерото Гратче, а била изградена во 19 век.

Дабот кај селото Бели

Овој даб, т.н. белски чинар, чија старост се проценува на околу седум века, се смета за едно од најстарите стебла во овој регион, поради што е прогласен за природна реткост. Се наоѓа на ритчесто возвишение во дворното место на манастирскиот комплекс „Св. Илија“, еден километар северно од селото Бели. Неговите димензии се импозантни: обемот на стеблото изнесува 5,90 метри, а височината околу 20 метри.

Lake Gratche

At the southern foothill of the Osogovo Mountains, near the city of Kochani, lies Lake Gratche, located in a beautiful and natural setting. It was created in the middle of the last century, following the construction of the dam on Kochanska River. The lake is 200 m wide with a maximum depth of 30 m. The dense forests around and the Big Waterfall which is 20 m high, give the lake incredible beauty. There are several viewpoints on the hills above the lake with a magnificent view and there is also a picturesque trail around the lake. Due to the proximity to the city and the connection made by the paved road, this place is a real magnet to visitors.

The last mill in the Kochani region

Milling used to be a common craft here. Nowadays, it is quite rare to find a mill, especially one that can still function. Such an active mill can be found on Kochanska River. It is the so-called Karakashka or Belska Mill on the road to Lake Gratche and was built in the 19th century.

The oak near the village of Beli

There is an oak called the Beli Plane Tree, which is estimated to be around 700 years old, and is one of the oldest trees in this region, being marked a natural rarity. It is located on a hill in the yard of the monastery complex of St. Ilija, 1 km north of the village of Beli. Its dimensions are impressive: the circumference of the trunk is 5.90 m, whereas the height about 20 m.

Езеро Грамче
Lake Gratche

Дабот кај селото Бели
The oak near the village of Beli

Последната воденица во Кочанско
The last mill in Kochani Region

Село Чешиново

Рајот на штрковите се наоѓа во селото Чешиново. Штркот е дел од многубројните приказни и сказни во целиот свет и има голема традиција и овде. Титулата „Европско село на штрковите“ е повеќе од заслужена, бидејќи тука се наоѓа едно од најголемите и највисоки штркови гнезда во Република Северна Македонија. Во оваа општина има стотина штркови гнезда, поради што селото Чешиново е дел од Мрежата на европски села на штркови и секоја година на 6 мај се одржува манифестацијата „Ден на штркот“.

Клисуре на Злетовска Река

Доколку целосно сакате да го доживеете Истокот, наша препорака е задолжително да ја посетите преубавата клисура на Злетовска Река. Сместена во преградките на Осоговските Планини, возводно од селото Злетово, со својата должина од 30 километри е една од најголемите и најатрактивни клисури во Република Северна Македонија. Над клисурата се издигаат остатоци од некогашни вулкански купи и кратери. Поради големиот надолжен пад, на Злетовска Река и на нејзините притоки се создадени бројни водопади високи од 4 до 20 метри. Во клисурата има богат и разновиден растителен и животински свет, што ја прави уште поатрактивна. Тука се и неколкуте цркви и манастири, од кои најимпозантен е манастирот „Св. Спиридон“.

Манастир „Св. Спиридон Чудотворец“

Манастирот „Св. Спиридон Чудотворец“ е метох на Лесновскиот манастир. За првпат се споменува во 13 век, но во текот на османлиското владеење бил запустен и уништен. На темелите на овој манастир, во 2006 година е изграден нов манастир. Манастирот е познат како Зеленградски манастир бидејќи се наоѓа во близина на селото Зеленград, на 7 километри од Пробиштип, по патот што води кон браната во кратовското село Кнежево. Во минатото бил машки манастир. По неговото обновување, функционира како женски манастир.

Раткова Скала

Со своите огромни надвиснати отсеци од цврсти кварцни карпи, високи и до 200 метри, Раткова Скала е еден од најатрактивните локалитети на Осогово. Карпите немо зборуваат за илјадниците години низ кои реката Шталковица, инаку лева притока на Злетовска Река, го всекувала своето корито. Орлите-мршојадци, лисиците, змиите, волците и бројни други диви животни, својот дом го нашле токму во овие карпести предели. До оваа оаза на дива и недопрена природа, најлесно се доаѓа преку селата Злетово и Шталковица или, пак, по макадамскиот пат, кој се спушта од туристичкиот центар Пониква.

The village of Cheshinovo

The village of Cheshinovo is the paradise of storks. The stork, being part of the numerous tales and stories around the world, has a great tradition here. The European Stork Village title is absolutely deserved since one of the biggest and highest stork nests in North Macedonia, is located here. There are around a hundred stork nests in the Municipality, which is why the village of Cheshinovo is a member of the European Stork Network, and organizes the Stork Day event each year on May 6.

Zletovska River Gorge

If you want to fully experience the East, we recommend a mandatory visit to the beautiful Zletovska River Gorge. It is located at the foothill of the Osogovo Mountains, upstream from the village of Zletovo, and being long 30 km, it is one of the longest and most attractive gorges in North Macedonia. Remains of former volcanic cones and craters rise above the gorge. Because of the large longitudinal fall, there are numerous waterfalls (4 to 20 m high) which have been created on Zletovska River and its tributaries. The gorge has a rich flora and fauna, thus making it even more attractive. There are several churches and monasteries too, of which the most striking is the St. Spyridon Monastery.

Monastery St. Spyridon the Miracle Maker

This is a metochion of the Lesnovo Monastery. It was first mentioned in the 13th century, but had been neglected and destroyed during the Ottoman Empire. In 2006, a new monastery was built on the foundations of the old one, and is now known as Zelengrad Monastery since it is in the proximity of the village of Zelengrad, 7 km from the city of Probishtip, on the road leading to the dam in the village of Knezhevo, Kratovo. This used to be a male monastery, but after its restoration, it now functions as a female one.

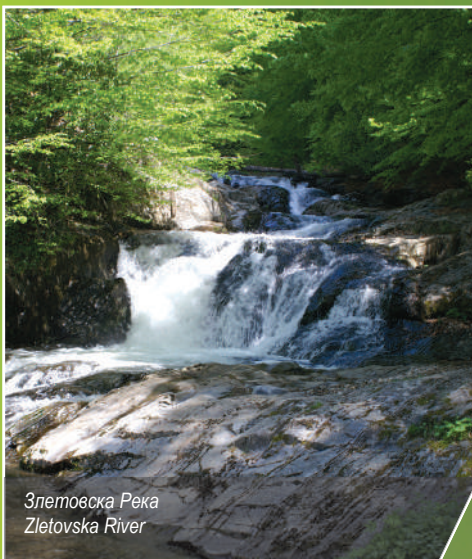
Ratkova Skala

With its huge escarpments of solid quartz rocks, up to 200 m high, Ratkova Skala is one of the most attractive sites in Osogovo. These rocks silently speak of the thousands of years during which River Shtalkovica, a left tributary to River Zletovska cut its river-bed. The vultures, foxes, snakes, wolves and various wildlife has found home in this rocky area. You can reach this oasis of wild and untouched nature if you come through the villages of Zletovo and Shtalkovica or through the macadam road descending from the Tourist Centre Ponikva.

Етно-еко парк Чешиново
Ethno-eco park Cheshinovo

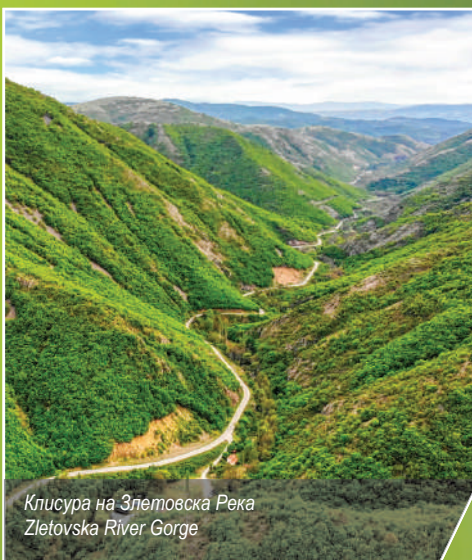
фото: Александар Алексовски / photo by Aleksandar Aleksovski

Злетовска Река
Zletovska River

Село Чешиново
The village of Cheshinovo

Клисуре на Злетовска Река
Zletovska River Gorge

Манастир „Св. Спиридон Чудотворец“
Monastery of St. Spyridon the Miracle Maker

Село Лесново

На подрачјето помеѓу Пробиштип, Злетово и Кочани можат да се видат стари вулкански купи и кратери, остатоци од некогашната силна вулканска активност на овие простори. Меѓу нив, посебно атрактивен е Лесновскиот кратер, во чиј средишен дел денес лежи селото Лесново. Не само што кратерот својата оригинална форма ја има зачувано до денешен ден, туку посетителот ќе се изненади и од извонредната поврзаност и испреплетеност на човекот и природата на овој простор. За тоа сведочат бројните пештери настанати со откршување камења наменети за воденици.

Лесновски манастир

Лесновскиот манастир се поврзува со животот на пустиножителот од 11 век, Св. Гаврил Лесновски. Манастирската црква е изградена во 1341 година и е посветена на светецот Св. Архангел Михаил. Како еден од најзначајните средновековни споменици на културата, Лесновскиот манастир може да се пофали со прекрасниот фрескоживопис, карактеристичниот иконостас од 1811 година, монашкото братство, исцелителните моќи и чуда, за кои сведочат голем број верници, и особено со дудинката (црница) во дворот, која е со старост од 700 години и со која се поврзуваат голем број легенди. Ако во минатото, Лесновскиот манастир бил познат по препишувачката школа, која создала голем број значајни ракописи, денес е познат по Лесновската ликовна колонија.

Пештерна црква „Св. Богородица“

Се наоѓа на околу 1 километар југозападно од Лесновскиот манастир, на левиот брег на Лесновска Река, оспособена за испосничко живеење во петата или во шестата деценија на 14 век. Пештерата служела како испосница на испосникот Серапион, кој живеел во 14 век, во времето на злетовскиот епископ Арсение. Една од највпечатливите одлики на пештерната црква е фреско-композицијата со натпис, кој, иако многу оштетен и тешко читлив, дава драгоцен податоци за времето кога била населена.

Village of Lesново

There are many cone-shaped ridges in the area between the city of Probishtip, village of Zletovo and city of Kochani. These are old volcanic cones and craters, remains from the once strong volcanic activity in this area. An especially attractive crater is Lesново, in whose middle part is the village of Lesново. Not only has the crater preserved its original form to this day, but visitors shall be amazed by the extraordinary connection and intertwining of man and nature. The numerous caves created by breaking stones for mills are evidence for this. Part of these caves was used as holy places for the monks in this region.

Lesново Monastery

The Lesново Monastery is associated with the life of the 11th century hermit St. Gavril Lesnovski. This monastery was built in 1341 and is dedicated to the St. Archangel Michael. As one of the most important medieval cultural monuments, the Lesново Monastery is famous for its marvelous frescoes, specific iconostasis from 1811, and monastic fraternity as well as the healing powers and miracles witnessed by many believers. A special importance has the black mulberry tree in the yard which is 700 years old, since there are many legends related to this old tree. If this monastery used to be well - known for its transcription school and created a number of manuscripts, nowadays it is known for the Lesново Art Colony.

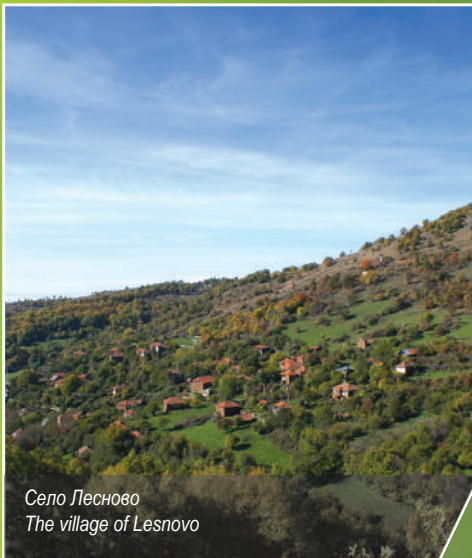
Cave church Holy Mother of God

This church is located 1 km southwest of the Lesново Monastery, on the left bank of the River Lesново, with the purpose of leading hermit life, established during the fifth or sixth decade of the 14th century. This particular cave served as hermitage of the hermit Serapion, who lived in the 14th century, during the service of the Zletovo Bishop Arsenie. One of the most striking features here is the fresco-composition with inscription, which although quite damaged and illegible, provides us with valuable data about the time of the anchorites (hermits).

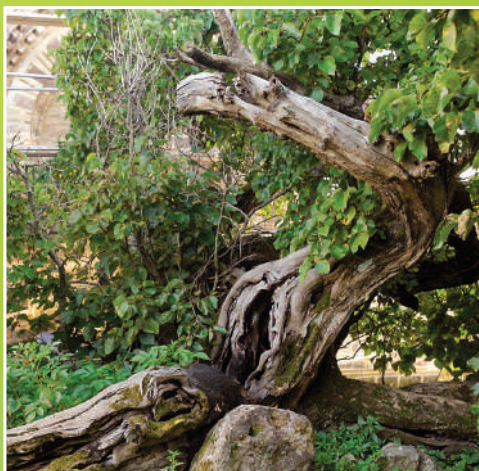

Традиционална храна од Лесново
Traditional food from Lesnovo

фото: Милош Димковски / photo by Milosh Dimkovski

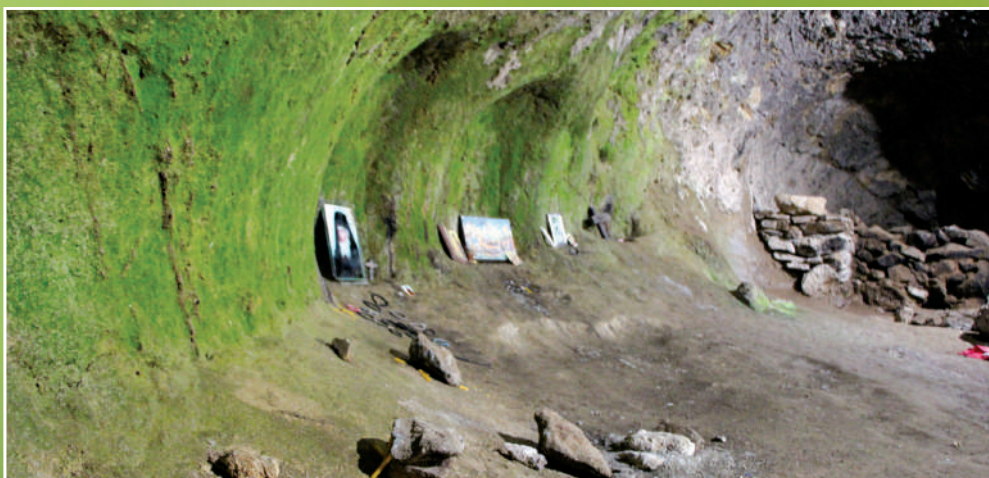
Село Лесново
The village of Lesnovo

Црна дудинка (*Morus nigra*) во Лесновскиот манастир
Black Mulberry (*Morus nigra*) in the Lesnovo Monastery

Црква „Св. Архангел Михаил“
Church of St. Archangel Michael

Пештерна црква „Св. Богородица“
Cave church Holy Mother of God

„Истибањско здравоживо“

Ако сакате да го видите сиот раскош на традиционалните носии, проследени со игри и песни од овој крај, но и од разни делови на светот, дојдете и присуствувајте на овој меѓународен фолклорен фестивал. Манифестацијата што се одржува во втората половина на месец септември, во живописното село Истибања, има децениска традиција. Започнува со фолклорно дефиле на учесниците, како и со фрлање цветни венчиња во реката Брегалница, што е традиционален обичај на истибанчани.

Ден на штркот

Манифестацијата „Ден на штркот“ се одбележува секоја година во селото Чешиново, кое е членка на Мрежата на европските села на штркови и каде што се наоѓа најголемото штрково гнездо во Република Северна Македонија. Во рамките на „Денот на белиот штрк“, во селото Чешиново се одржува манифестација посветена на штркот, а посетителите може да го видат еко-етно паркот со инфо-куќички и набљудувачници за птици, детски забавни реквизити и макети на белиот штрк.

Недела на спорт и култура

По повод 28 август, Ден на рударите, Успение на Пресвета Богородица, патрон на Пробиштип, во деновите од 24 август до 28 август се одржува манифестацијата „Недела на спорт и култура“. Секој ден се организира по еден спортски и културен настан. Се организираат спортски турнири во мал фудбал, Street ball, одбојка на песок и тенис, а истовремено во центарот на градот се одржува културна манифестација на отворено: театарска претстава, вечер на музиката и модата, цез-вечер, фолклорна вечер, вечер посветена на македонската музика и вечер со балканска ѕвезда.

Istibanja Greetings

If you want to see the whole splendor of traditional costumes, accompanied by folk dances and songs from the region, but from other parts of the world as well, the international festival of folklore is the place to be. It is an event that takes place during the second half of September in the picturesque village of Istibanja, and has a decade - long tradition. It starts with a folklore parade of the participants, throwing flower wreaths in River Bregalnica, which is the traditional custom of the people who live here.

Stork Day

Stork Day event is celebrated every year in the village of Cheshinovo, a member of the European Stork Network and where the largest stork nest in North Macedonia is located. A manifestation dedicated to the stork is held in the village of Cheshinovo within the framework of the event, and visitors will be able to visit the Eco-ethno Park which includes info - houses and bird watch houses, children's entertainment props, and models of the white stork.

Week of sport and culture

On the occasion of August 28 – The Assumption of the Holy Mother of God, as well as Miners' Day, which is the Patron Day of the city of Probishtip, from August 24 to August 28 the manifestation Week of Sport and Culture is held, and every day a sport and cultural event is organized. Sports tournaments in indoor football, streetball, sand volleyball and tennis are organized, and at the same time an open cultural event is held in the city centre: theatre plays, music and fashion evening, jazz evening, folklore evening, evening dedicated to Macedonian music and an evening with Balkan music artists. The whole event is accompanied by great interest and thousands of spectators from the region and beyond.

„Истибањско здравоживо“
Istibanja Greetings

фото: Фолклорен ансамбл „Китка“ / photo by Folklore Ensamble "Kitka"

Недела на спорт и култура
Week of sport and culture

фото: Општина Пробиштип / photo by Municipality of Probishtip

Лесновска ликовна колонија

Во месец јули, во селото Лесново се собираат дваесеттина уметници од Република Северна Македонија, од соседството, но и од пошироко. Во текот на десетина дена во Лесновскиот локалитет, тие творат и ги сликаат своите слики, од кои дел остануваат во трајна сопственост на Домот на културата, односно на Општина Пробиштип. Значајно е тоа што овде имаат продефилирано голем број познати уметници, кои имаат оставено голем број вредни ликовни дела. Целата манифестација е пропратена со богата програма, почнувајќи од свечено отворање, преку посети на познати личности, потоа посета на локалитети и значајни стари занаети и културно-историски споменици, организирање забави, сè до свеченото затворање.

„Зелникот на баба“

Ако сакате вистински да го доживеете традиционалното приготвување на надалеку познатиот специјалитет „зелник“, но и да уживате во неговиот неодолив вкус, дојдете на манифестацијата „Зелникот на баба“ во Пробиштип, кој се одржува во чест на доаѓањето на пролетта (21 март). Покрај разни видови зелници, може да вкусите и други локални специјалитети приготвени од вредните раце на домаќинките.

Денови на оризот

Се одржува во втората половина на месец септември, кога се означува почетокот на жнеењето на оризот во Кочанско Поле. Посебна атракција е жажнеувањето на оризот со срп, со жетвари облечени во традиционална народна носија. Во настанот се вклучени сите адети што датираат од минатото, како што се благословување на жетвата, ручек на нива, натпревар во жнеење и пеење меѓу жетварите и на крајот врзување снопје.

Lesново Art Colony

In July, about twenty artists gather in the village of Lesново from all over North Macedonia, from the neighbouring countries and beyond. For a period of ten days in the village of Lesново, they create and paint their paintings, some of which remain in the permanent possession of the Cultural Centre, i.e. the Municipality of Probishtip. It is significant that a large number of famous artists have passed through here, and have left a large number of valuable works of art. The manifestation has a rich program that includes the opening ceremony, visits by celebrities, visits to sites, important old craftshops and cultural monuments, organizing festivities as well as the closing ceremony.

Grandmother's Zelnik

If you are eager to truly experience the traditional preparation of the widely known “zelnik” (pastry), but to also enjoy its irresistible taste, you should visit the event Grandmother's Zelnik in the city of Probishtip, which takes place in honour of the arrival of spring (March 21). Apart from the different types of pastry, you can also taste some other local dishes prepared by the hard-working housewives.

Rice Days

This event takes place during the second half of September, when the beginning of the rice harvest is marked in the Kochani Valley. A special attraction is to see how the harvest is performed using a sickle and harvesters dressed in traditional folklore costumes. All customs dating back to the past are included such as the blessing of the harvest, lunch in the fields, a competition in harvesting as well as singing along and finally tying the sheaf.

Лесновска ликовна колонија
Lesnovo Art Colony

фото: Општина Пробиштип / photo by Municipality of Probištip

„Зелникот на баба“
Grandmother's zelnik

Денови на оризот
Rice Days

Плачковица

Околината на планината Плачковица е она што треба да го посетите доколку сакате да доживеете нешто сосема поинакво, мистично и речиси недопрено. Истакнати планински врвови и била, густо пошумени планински страни, бројни извори, потоци и водопади, длабоки долини, клисури и мали кањони, богатство од традиција и оригинални локални специјалитети, гостопримство на секој чекор. Што и да посетите, ќе заминете со незаборавно доживување од овој преубав простор.

Планина Плачковица

Движејќи се од Винаца кон Штип, на левата страна се забележуваат ограноците на една од најразновидните и најинтересни планини во регионот, а тоа е планината Плачковица. Во нејзиниот средишен дел, пирамидесто се издига највисокиот врв Лисец со 1.754 метри. Токму низ средишниот дел низ планината, мошне длабоко е всечена долината на Зрновска Река, формирајќи извонредно атрактивна и длабока клисура, која на неколку места наликува на кањон. Самата Зрновска Река минува низ густо пошумен предел и има интересно карпесто дно, во кое вдлабила десетина вирови со длабочина и до 8 метри. Особено восхитувачки се Девичин Вир, Суљов Вир и неколку други.

Доколку сакате да ја доживеете планината од повисоко, најубавата можност ќе ја имате при искачувањето до врвот Туртел (1.689 м), кој се наоѓа на западната страна од планината или, пак, со искачување на највисокиот врв Лисец. До Туртел се доаѓа многу полесно бидејќи до 1.500 метри надморска височина води асфалтен пат. Покрај преубавиот панорамски видик, овде можат да се посетат и петте туртелски пештери. Искачувањето на врвот Лисец, пак, претставува посебно задоволство бидејќи од него се протега широк и преубав поглед кон целиот источен дел на Република Северна Македонија. Целата планина е покриена со густа, претежно букова шума и бројни ендемични видови на растенија. Овде може да се сретне и разновиден животински свет, од пеперутки и птици, па сè до лисици и волци, а, доколку имате среќа, ќе сретнете и мечка.

Туртелски пештери

Се наоѓаат непосредно под врвот Туртел на планината Плачковица. Настанале со карстна ерозија во мермерните карпи присутни во вид на тесен појас на овој простор. Досега се истражени пет пештери, од кои најдолга е Големата пештера со должина од околу 600 метри. Таа претставува вистински бисер со своите пештерски украси и предизвик за спелеолозите. Речиси сите наведени пештери се лесно достапни за посетителите и до нив водат маркирани патеки.

Plachkovica

If you want to experience something completely different, mystical and untouched, then you should definitely visit the area around Plachkovica Mountain. You can see prominent mountain peaks, dense forests, numerous springs, streams and waterfalls, deep valleys, gorges and small canyons, in addition to the wealth of tradition and original local dishes, and hospitality everywhere. Whatever you decide to see, you will leave this place full of unforgettable experiences from this magnificent area.

Plachkovica Mountain

On the left side of the road from the city of Vinica to the city of Shtip, you can see one of the most diverse and interesting mountain in the region – Plachkovica Mountain. In its central part it has the highest peak Lisec at 1,754 m, and exactly in the middle part of the mountain, the valley of Zrnovska River cuts the mountain, creating an extremely attractive and deep gorge which in several places resembles a canyon. Zrnovska River passes through densely forested area and has a rocky bottom which hides a dozen ponds with a depth of up to 8 m. Particularly admirable are Devichin Vir, Suljov Vir etc.

If you want to experience the mountain from a higher point, your best opportunity is to climb the peak Turtel (1,689 m) or the highest peak Lisec. Turtel is located on the western side of the mountain and can be reached easily since there is a paved road leading to the point at 1,500 m. In addition to the amazing panoramic view, you can also visit the five Turtel Caves. Climbing to the top is especially pleasurable since it offers a wide and beautiful view of the entire eastern part of North Macedonia. The whole mountain is covered with dense, mostly beech forest and various endemic plant species. Here you can meet diverse fauna, from butterflies and birds to foxes and wolves, and if you are lucky enough, bears too.

Turtel Caves

The caves are located just below the peak Turtel on Plachkovica Mountain. They were created by karst erosion in the marble rocks which are present in the form of narrow strip in this area. So far, five caves have been explored, of which the longest is the Great Cave, 600 m long. It is truly a pearl with its unique cave ornaments and a challenge to speleologists. Almost all of these caves are easily accessible to visitors thanks to the marked trails leading to them.

Feel the East

Водопади на Џуцевска Река

Дека водата е живот, но и извор на убавина, потврдуваат водопадите на Џуцевска Река. Шумот на водата, заедно со бујната вегетација, разновидната шума и многубројните птици остава впечаток на исконска природна убавина. Џуцевските водопади ги прави уште попривлечни за посетителите и нивната местоположба. Се наоѓаат во близина на магистралниот пат Ваница - Берово.

Планинарски дом „Вртешка“ со вештачка карпа

На околу 35 километри источно од Штип, во прекрасен шумски амбиент на планината Плачковица се наоѓа планинарскиот дом „Вртешка“, кој е еден од најмодерните во овој дел од државата. Домот, од кој се протега извонреден панорамски видик, располага со триесетина легла, вода, струја и централно греење. „Вртешка“ е од отворен тип, а функционира со претходна најава. Пристапноста до него е одлична, по асфалтен пат, кој минува низ преубави планински предели. Од домот тргнуваат повеќе патеки по кои може да ги искачите највисоките врвови на Плачковица. Од неодамна, покрај самиот планинарски дом е поставена вештачка карпа за спортско качување, со повеќе нивоа на тежина.

Археолошки локалитет „Виничко Кале“

Во североисточното подножје на планината Плачковица се наоѓа малото гратче Ваница, особено познато по археолошкиот локалитет „Виничко Кале“. Виничкото Кале е утврдена доцноантичка населба со зачуван бедем, кој датира од 4 до 6 век. На локалитетот се пронајдени питоси од 4 век, остатоци од неколку базилики и крипта од 6 век, мала средновековна црква, артефакти од доцна антика и објекти од профан карактер. Сепак, Виничкото Кале стана светски познато по откривањето на теракотните икони од 5 и од 6 век, кои претставуваат драгоцен дел од ранохристијанската уметност во Република Северна Македонија и пошироко. Претставуваат релјефи во печена глина, на кои се прикажани ликови на христијански светители, симболични животни, сцени од воени судири и композиции, кои илустрираат библски текстови напишани на латински јазик. Ископините од ова археолошко наоѓалиште може да се видат во Музејот на теракотите во Ваница.

Waterfalls on the Dzudzevska River

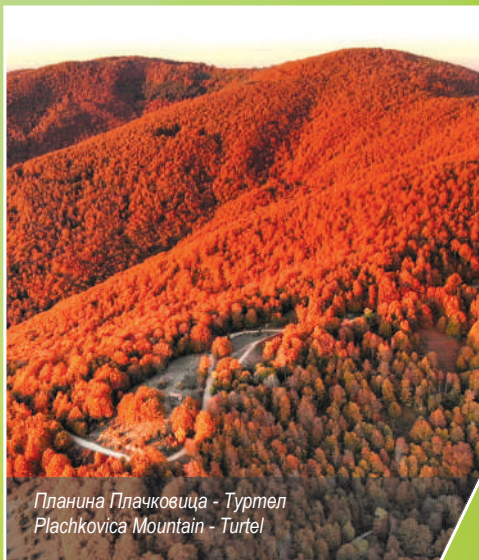
These waterfalls confirm the fact that water is not only the source of life, but of beauty too. The noise of the water, together with the lush vegetation, the diverse forest and abundance of birds give you the impression of primordial natural beauty. The waterfalls are especially attractive due to their location. They are located nearby the road Vinica - Berovo.

Mountain lodge Vrteshka with an artificial rock

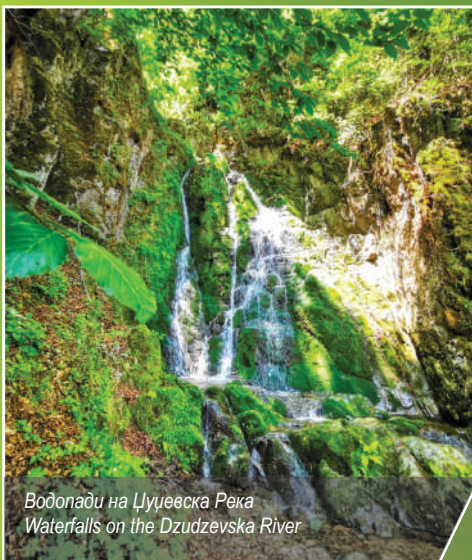
About 35 km east of the city of Shtip, in a beautiful forest landscape on the Plachkovica Mountain, there is the Vrteshka mountain lodge, which is one of the most modern in this part of the country. The lodge, which offers a beautiful panoramic view, has 30 beds, water, electricity and central heating. Vrteshka is an open type, and it works with prior reservation. Accessibility to it is excellent, on a paved road that runs through beautiful mountainous areas. Beginning at the lodge, there are several trails one can hike to climb to the highest peaks of Plachkovica. Recently, an artificial rock for sport climbing with several levels of difficulty has been placed next to the mountain lodge.

Archaeological site Vinica Fortress

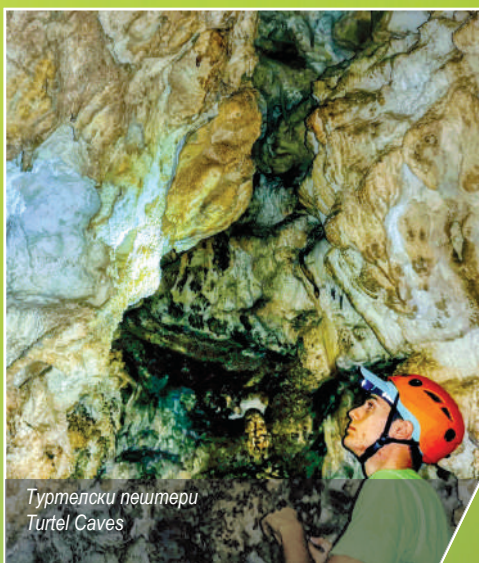
At the northeastern foothill of Plachkovica Mountain, the small city of Vinica is located, and is especially known for the archaeological site Vinica Fortress. This is a silent witness to the Neolithic period, the Iron Age and the Middle Ages. So much history in one place. In fact, this place marks the late antique settlement with a preserved wall dating back to the period between the 4th and 6th century. Pithos from the 4th century as well as remains from a couple of basilicas and a 6th century crypt have been found here in addition to the small medieval church, artifacts from the late antiquity and objects of a profane character. However, this fortress only became famous after the discovery of the terracotta icons dating back to 5th and 6th century and being a valuable part of the early Christian art in North Macedonia and beyond. They are reliefs in baked clay depicting figures of Christian Saints, symbolic animals, battle scenes and compositions which illustrate Bible texts written in Latin. Excavations from this site are exhibited in the Terracotta Museum in the city of Vinica.

Планина Плачковица - Туртел
Plachkovica Mountain - Turtle

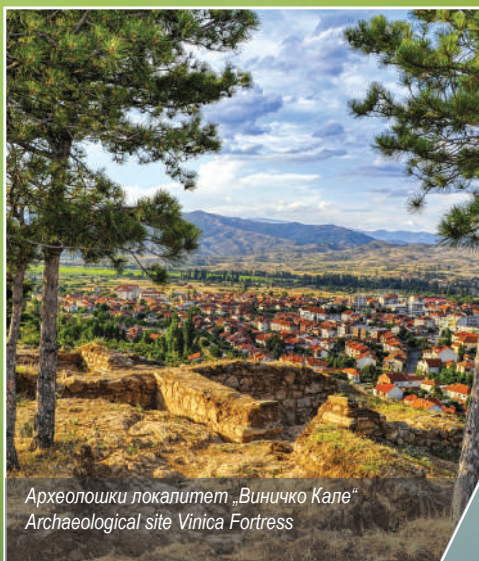
Водопади на Дзудевска Река
Waterfalls on the Dzudzevska River

Туртелски пештери
Turtle Caves

Теракотна икона
Terracotta icon

Археолошки локалитет „Виничко Кале“
Archaeological site Vinica Fortress

Планинарски дом „Вртешка“
Mountain lodge Vrteshka

фото: ДПС Лисец / photo by DPS Lisec

Село Зрновци

Тоа е едно од најубавите села во северното подножје на планината Плачковица и центар на истоимената општина. Името доаѓа од двете главни занимања на жителите на оваа општина, „зрно и овци“, односно одгледување зрнести култури и сточарство. Символот на Зрновци се оризовите полиња. Низ селото тече живописната Зрновска Река, на чии брегови има повеќе атрактивни угостителски објекти.

Село Мородвис

Селото Мородвис се наоѓа во северното подножје на планината Плачковица, на извонредна локација, од која се гледа речиси целата Кочанска котлина. Селото е надалеку познато по археолошкиот локалитет „Градиште“ или „Црквисте“, како дел од некогашниот римски град Морозвизд. Во 11 и во 12 век, тој претставувал епископско седиште во регионот на реката Брегалница. На локалитетот се пронајдени вредни предмети, накит, гробници и остатоци од четири цркви, од кои најстарата датира од 5 век. Покрај споменатиот локалитет, Мородвис плени со средновековната некропола, црквата „Св. Троица“ и главната манастирска црква „Св. Симеон Столпник“. Селото има Етнокуќа, во која се изложени предмети што со векови биле користени од страна на локалното население.

Платанови стебла

Во центарот на селото Мородвис, по страните на Мороска Река ќе забележите група необични стебла од дабот платан (*Platanus orientalis*), чија старост се проценува на над 500 години. Поради својата фасцинантност и уникатност, платановите стебла се заштитени како Споменик на природата, а просторот околу нив е уреден за посетители. Како што раскажуваат локалните жители, платаните се неми сведоци на бурните, вековни историски случувања на овој простор.

Village of Zrnovci

This is one of the most beautiful villages at the northern foothill of Plachkovica Mountain, and is the centre of the same Municipality. The name comes from the two main occupations in this municipality, that is zrno (Mkd. grain) and ovci (Mkd. sheep) which signify that people here were growing crops and were dedicated to animal husbandry. The rice fields are a symbol of this village. The picturesque Zrnovska River flows through the village, and there are several attractive restaurants on its banks.

Village of Morodvis

The village of Morodvis is located at the northern foothill of Plachkovica Mountain, at an incredible location where the entire Kochani Valley can be overlooked from. The village is widely known for the archaeological site Gradishte or Crkvishte, as part of the former Roman city Morozvizd. During the 11th and 12th century, this city was an Episcopal seat in the region. Valuable objects, jewelry, tombs and remains of four churches have been found at this site, and the oldest church dates back to the 5th century. Apart from the abovementioned site, Morodvis will amaze you with the medieval necropolis, the church St. Troica (Church of the Holy Trinity) and the church St. Simeon Stylites. There is also an ethno - house where different items are exhibited, which have been used for centuries by the locals.

Platanus trunks

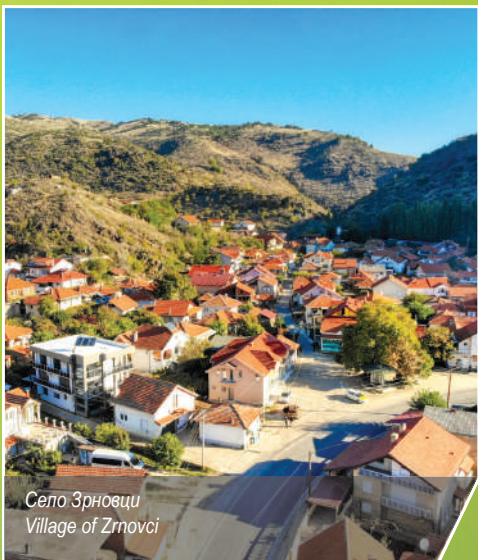
In the centre of the village of Morodvis, along the sides of Morodvis River, there are peculiar trunks of the so called *Platanus Orientalis* tree, which could be more than 500 years old. Due to their uniqueness and amazement, these trunks are protected as Monuments of Nature, and there is a lovely area around them, specially arranged for socializing. These trees remain to be silent witnesses to the turbulent and centuries - old historical events here.

Платанови стебла
Platanus trunks

Платанови стебла
Platanus trunks

Село Зрновци
Village of Zrnovci

Девичин вир, Зрновци
Devichin Vir, Zrnovci

Село Мордовис
Village of Morodvis

Археолошки локалитет Баргала

Претставува еден од најрепрезентативните доцноантички градови во државата. Влегувањето низ големата порта на овој ранохристијански град, за секој посетител го означува почетокот на едно патување, во кое тој и самиот станува дел од историјата на ова магично место. Баргала, својот процут го имала во периодот од 4 до 6 век, кога важела за силен црковен, културен и економски центар на просторот на средниот тек на реката Брегалница. Според археолошката евиденција, која се вклопува со историските извори кон крајот на 6 век и почетокот на 7 век, градот страда при аваро-словенската инвазија на Балканот. Тогаш сакралните и другите објекти, делумно или целосно се разурнати, меѓутоа животот на овој простор не замира бидејќи подоцна никнува една од најзначајните средновековни населби. Сведок за тоа се раносредновековната црква „Св. Ѓорѓи“ и големата некропола крај неа.

Црква „Св. Ѓорѓи“, Карбинци

Лоцирана е на десетина километри североисточно од Штип, во месноста Горни Козјак и е една од најстарите цркви во Република Северна Македонија. Според начинот на зидањето, црквата може да датира од 11-12 век, а се претпоставува дека црквата е обновена во 14 век. Црквата е живописана во неколку фази и од неколку мајстори, но денес, голем дел од тој живопис е уништен.

Кањон Камник

Во северозападното подножје на планината Плачковица, кај селото Радање, поточно во долината на Радањска Река можете да го посетите малиот, но мошне впечатлив кањон Камник. Тој е создаден со всекување на малата рекичка Шаплак во цврсти и отпорни карпи. Посебна убавина на кањончето му даваат разнобојните слоеви на карпи, бројните вирови и малите водопади покрај кои се поминува и од кои ќе почувствувате вистински адреналин.

Archaeological Site Bargala

Bargala is one of the most remarkable late antique cities in the country. Entering through the great gate of this early christian city and magical place, marks the beginning of a journey where each visitor becomes part of history. Bargala flourished during the period between the 4th and 6th century, when it used to be a strong ecclesiastical, cultural and economic centre in the region along River Bregalnica.

According to the archaeological records which comply with the historic evidence from late 6th and early 7th century, the city suffered during the Avar-Slavic invasion of the Balkans. The sacred and other buildings were then either partially or fully ruined. However, life did not stop, since later, one of the most significant medieval settlements arose. The church St. Gjorgji (St. George) as well as the large necropolis next to it, witness the early-medieval period.

Church St. Gjorgji, Karbinci

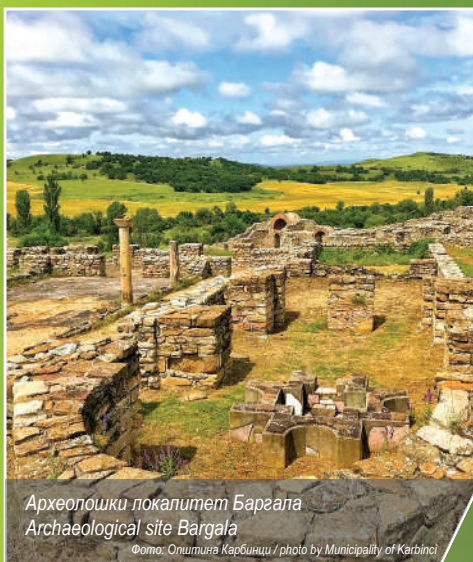
Located 10 km northeast of the city of Shtip, in the area of Gorni Kozjak, this is one of the oldest churches in North Macedonia. According to the method of masonry, the church probably dates back to the 11th or 12th century, and is believed to have been rebuilt in the 14th century. It has been frescoed in several stages and by several zographers (painters), but nowadays most of it is ruined.

Canyon Kamnik

The small but very impressive canyon Kamnik can be seen at the northwestern foothill of Plachkovica Mountain, near the village of Radanje. This canyon has been created by cutting the solid and resistant rocks by the small river Shaplak. The colourful rock layers and the numerous ponds as well as the small waterfalls give this area unique beauty, and you will feel real adrenaline when you pass through them.

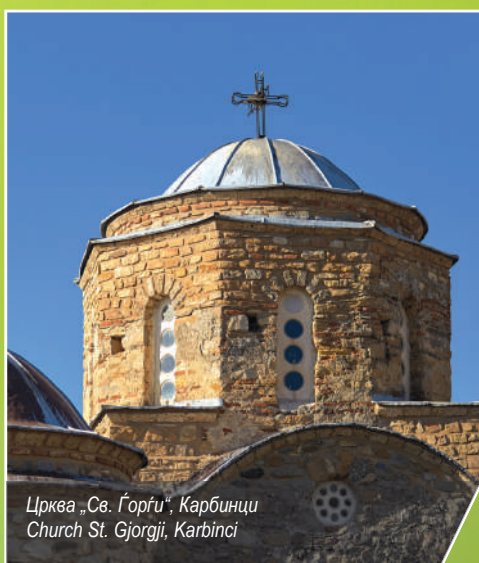

Археолошки локалитет Баргала
Archaeological site Bargala

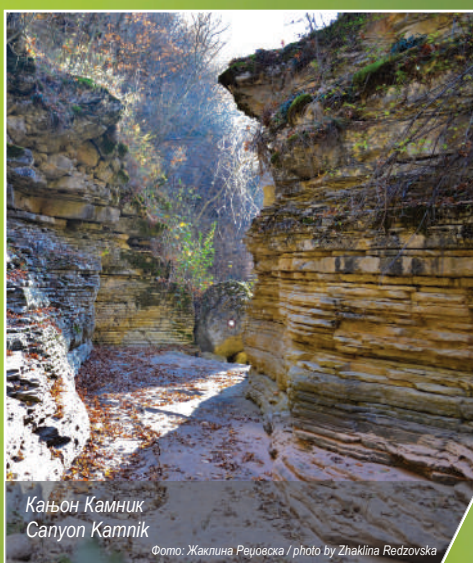

Археолошки локалитет Баргала
Archaeological site Bargala

Фото: Општина Карбинци / photo by Municipality of Karbinci

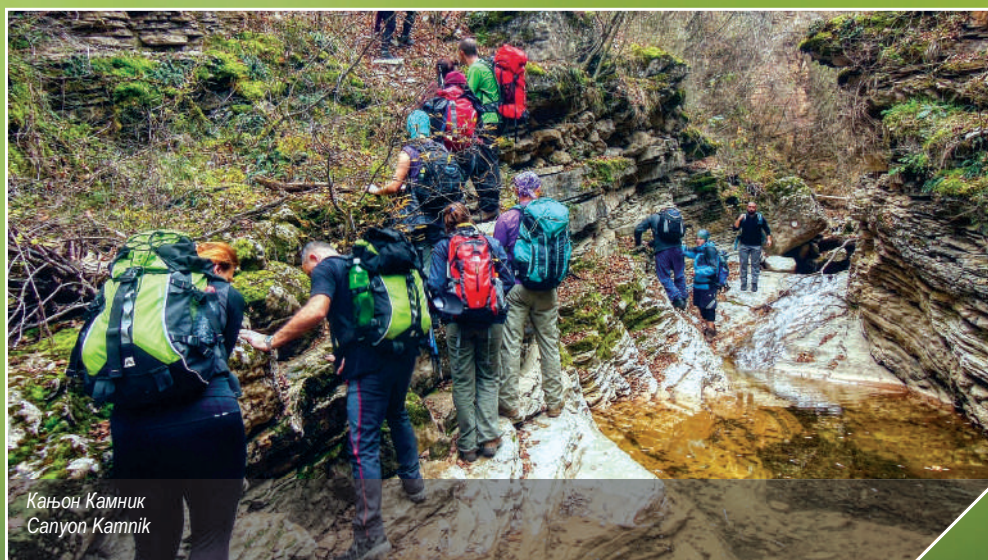

Црква „Св. Ѓорѓи“, Карбинци
Church St. Gjorgji, Karbinci

Кањон Камник
Сапуон Камник

Фото: Жақлина Реџовска / photo by Zhaklina Redzovska

Кањон Камник
Сапуон Камник

Тодорови трки во Веница

По повод верскиот празник „Св. Тодор“, секоја година во Веница се одржуваат надалеку познатите Тодорови трки, кои се неразделен дел од минатото и традицијата на овој крај со векови наназад. Целта на овој настан е негување на спортските обичаи, кои пред стотина и повеќе години се практикувале на ова место. На тој начин се продолжува традицијата и се зајакнува регионалната соработка и комуникацијата помеѓу луѓето од различни возрасти и култури.

Јуручки средби

Јуручкото население и неговата богата традиција е посебно обележје на Општина Карбинци. Во Општина Карбинци се одржува традиционален јуручки фестивал Карбинци-Радање, со поддршка од локалната самоуправа, на кој се собираат старите и младите од македонската и од турската националност, на кој со песни и ора се слави традицијата и служи како пример за градење заеднички соживот во Општината.

„Ин Веница Веритас“

Меѓународен фестивал на хумор и сатира, кој секоја година се одржува во Веница во Домот на културата, во месец октомври. На фестивалот што трае 5 дена, се изложуваат карикатури и се одржуваат театарски претстави, а се доделуваат и неколку награди: карикатура, афоризам и епиграм. На фестивалот учествуваат реномирани актери, сатиричари и карикатуристи од земјата и од странство.

Todor Races in the city of Vinica

On the occasion of the religious holiday St. Todor, each year in the city of Vinica the Todor Races are held, a well-known and inseparable part of the past and tradition of this region. The purpose of this event is to cherish the sport customs that were practiced hundreds of years ago, and in such a way, the tradition is continued and the regional collaboration can be strengthened among people from different ages and cultures.

Yuruks Gatherings

The traditional Yuruk population is a special feature of the Municipality of Karbinci. There, with the support of the local self-government, the traditional Yuruks Gatherings Karbinci-Radanje is held, which brings together old and young of Macedonian and Turkish nationality, where the tradition is celebrated with songs and dances and serves as an example for the development of coexistence in the municipality.

In Vinica Veritas

An International Festival of humor and satire which takes place every year in October, at the Cultural Centre in the city of Vinica. The festival lasts 5 days, caricatures are exhibited and theatre performances are shown, in addition to several prizes being awarded: caricature, aphorism and epigram. Renowned actors, satirists and caricaturists from the country and abroad take part in the festival.

Тодорови трки во Ваница
Todor Races in the city of Vinica

Јуручки средби
Yuruks Gatherings

фото: Општина Карбинци / photo by Municipality of Karbinci

Јуручки средби
Yuruks Gatherings

фото: Општина Карбинци / photo by Municipality of Karbinci

„Ин Ваница Веритас“
In Vinica Veritas

фото: Културен дом - Ваница / photo by Cultural Centre - Vinica

Штип – административен центар на Истокот

Штип и Штипско го опфаќаат подрачјето на градот Штип и триесетина селски населби. Ова подрачје е особено интересно во поглед на културното наследство, како што се бројните археолошки локалитети, цркви, манастири, остатоци од средновековните османлиски градби, бројни манифестации и гурмански специјалитети. Без оглед дали ќе се искачите на Исарот, ќе се релаксирате во топлите води на бањата Кежовица или, пак, ќе учествувате во некоја од бројните манифестации, не заборавајте да пробате од далеку познатата штипска пастрмалија, брендиран производ со сертификцирана марка од 2011 година.

Музејски комплекс – Штип

Континуитетот на човековото опстојување во брегалничкиот регион најдобро е сублимиран и презентираан преку постојаната археолошка поставка на НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј - Штип. Над 1.200 археолошки предмети-експонати го отсликуваат богатото културно-историско минато на овој простор низ вековите и милениумите, од времето на неолитот, па сè до 18 век. Она што ќе го видите остава без здив, па за миг помислувате дека, за да се види, повеќе никаде не треба да се патува: сè е овде содржано. Од првите бронзени предмети на нашите предци, изработени како алатки за работа и лов, па сè до златни кочии, накит, монети и лични предмети. Во секој од нив се крие период, приказна, историја на едно време. Сепак, предизвикот наречен брегалнички регион, кој дише во еден здив и во себе крие многубројни тајни, повикува на самото место да го почувствувате сè уште присутниот дух на некогашната стара цивилизација.

Археолошки локалитет „Исар“

Опкружен со стрмни падини, на западната страна со коритото на реката Брегалница, а на јужната со коритото на реката Отиња, овој рид над градот Штип има исклучително поволна стратесиска положба. Затоа, не чуди тоа што уште од стари времиња овде била подигната тврдина - чуварот на некогашниот пеонски град Астибо, подоцнежниот византиски град Стипион и денешниот Штип. Со археолошките истражувања во 2009 година е откриен 30-метарски тунел, кој води од тврдината до реката Брегалница, со што е потврдена легендата за нејзината неосвојеност. Со појавата на огненото оружје, тврдината ја губи својата функција и таа е напуштена.

Shtip – an Administrative Centre of the East

This area covers the Municipality of Shtip, the city and the surrounding 30 rural settlements. It is a particularly interesting area especially in terms of its cultural heritage, because it has numerous archaeological sites, churches and monasteries, remains from medieval Ottoman buildings, as well as many events and gourmet specialties. No matter whether you would like to climb the Isar (the fortress) or relax in the warm water of the spa Kezhovica, or simply be part of one of the many events, make sure you don't forget to try the widely known pastrmalija from the city of Shtip, a branded product with a registered trademark since 2011.

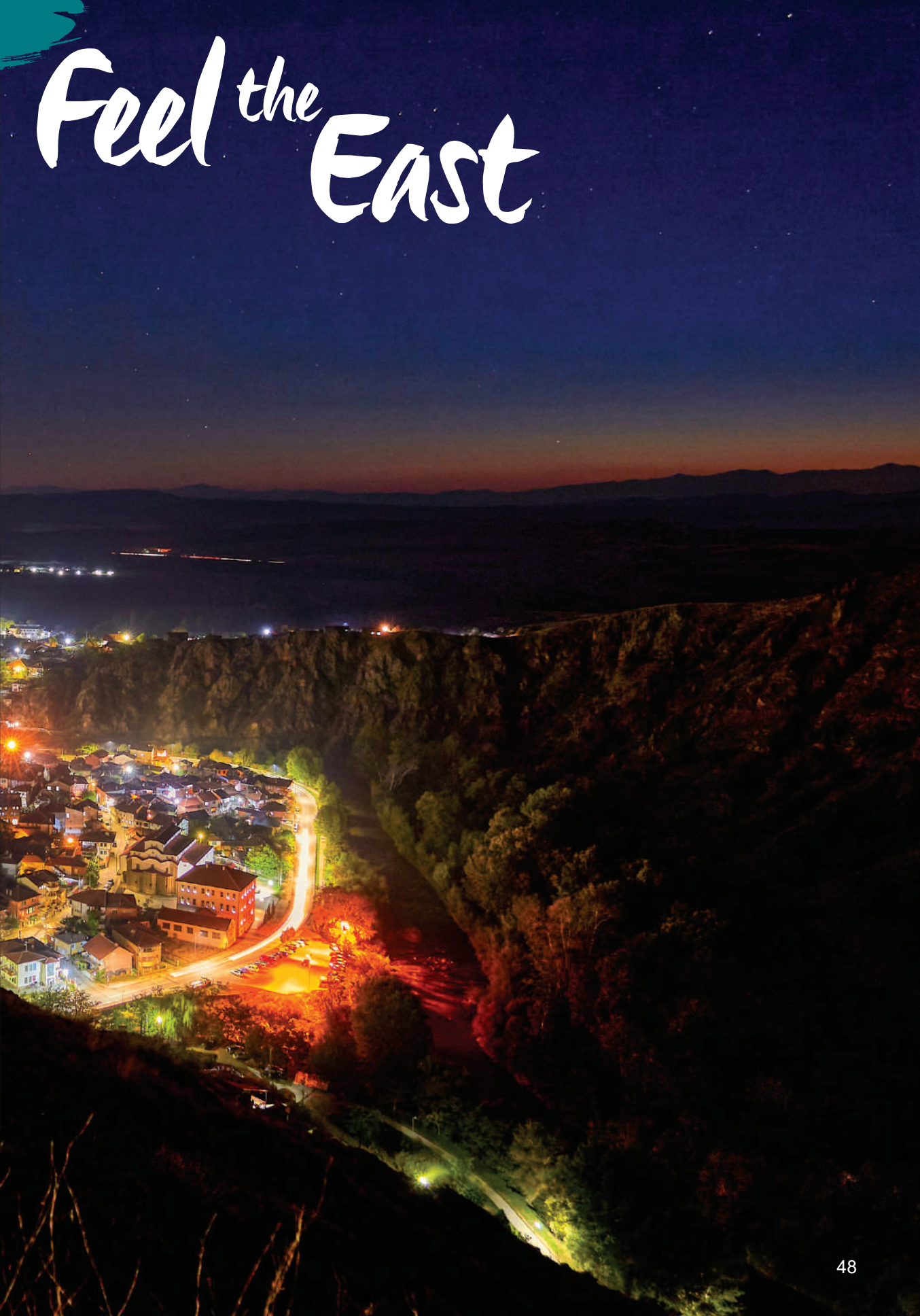
Museum Complex – Shtip

The continuity of human existence in the Bregalnica Region is remarkably summarized in the permanent setting at the Institute for Preserving Cultural Monuments and Museum, Shtip. More than 1,200 archaeological exhibits reflect the rich cultural and historic past of this area during the centuries and millenia, beginning from the neolithic period until the 18th century. The whole exhibition is breathtaking, and you no longer need to travel, you can find everything here. The first bronze tools of our ancestors are here, made for work and hunting, as well as golden chariots, jewelry, coins, personal belongings and so on. Each one of them hides a piece of a period, story, history of a time... However, the challenge named Bregalnica Region, which hides many secrets, invites you to feel the still present spirit of the ancient civilization on spot.

Archaeological Site Isar

Surrounded by steep slopes and located to the west of the river-bed of the River Bregalnica and to the south of the River Otinja, there is a hill above the city of Shtip, which has an exceptionally strategic position, so it's no surprise that it was exactly this place where a fortress was built in ancient times i.e., the guardian of the former Peonian city Astibo, a late Byzantian city Stipion, and today's city of Shtip. Archaeological excavations in 2009 discovered a 30 m long tunnel leading to the river Bregalnica, which only confirms the legend of its invincibility. With the advent of firearms, the fortress has lost its function and was therefore abandoned.

Feel the East

Алпинистички локалитет „Плоча“

На 20-тина километри јужно од Штип, на патот кон Радовиш, се поминува покрај повеќе стари вулкански купи, меѓу кои најимпозантни се Пилав Тепа од левата и Плоча од десната страна на патот. Токму на Плоча има еден карпест отсек висок 100 метри, на кој се поставени десетина алпинистички насоки. Освен уживање во адреналинското чувство, од врвот на карпата се протега преубав панорамски видик. Секако, ова незаборавно доживување е препорачливо само за искусни алпинисти и качувачи.

Апи комора

На патот помеѓу Штип и Радовиш, во близина на езерото Мантово, изградена е првата Апи комора во источниот регион. Апи комората, всушност, претставува една мала просторија за релаксација каде што со помош на сандачиња со пчели се врши инхалација на разни етерични масла од сите пчелни производи - мед, полен, прополис, перга, со што се подобрува работата на белите дробови и зајакнува имунитетот.

„Чет’рсе“

Обичајот „Чет’рсе“ е првиот македонски обичај на светската Листа на УНЕСКО за нематеријално културно наследство. Овој уникатен и вековен обичај се практикува на верскиот празник „Св. 40 Маченици“ (22 март), кога луѓе од сите генерации се искачуваат на Исарот и попат се поздравуваат со 40 луѓе. Младите попатно собираат 40 камчиња, од кои 39 фрлаат во реката Брегалница, а едно оставаат за под перница и, според верувањето, таа вечер ќе го сонуваат својот животен сопатник.

„Пастрмалијада“ – Штип

Пастрмалијата е македонски специјален вид пита направен од тесто и месо. Традиционалната пастрмалија има долгнавеста форма со сечкано месо врз неа. Името потекнува од зборот „пастрма“, што значи солено и сушено месо од овца или јагне, меѓутоа денес се приготвува од свинско или пилешко месо. Секоја година, обично во месец септември, во Штип се организира еден од најпосетените настани во овој регион – Штипската пастрмалијада, и во период од неколку дена посетителите имаат можност да се забавуваат со голем број естрадни уметници и да го пробаат овој надалеку познат специјалитет.

„Макфест“

Најголемиот фестивал на забавна музика во Република Северна Македонија - „Макфест“ се одржува во Штип. Фестивалот продуцираше над 1.000 композиции, од кои најголемиот број се хитови, а сега евергрини. Своите ѕвездени мигови, многу пејачи ги имале токму на овој фестивал. „Макфест“ многу години беше единствениот промотор на македонската музика надвор од државата. Во рамките на поранешна Југославија беше интернационален фестивал, со многу гостувања на познати странски музички имиња, а по осамостојувањето стана најголем домашен музички бренд.

Mountaineering Site Plocha

On the road to the city of Radovish, 20 km south of the city of Shtip, you will pass by these old volcanic cones, among which the most striking are Pilav Tepe on the left and Plocha on the right side of the road. On Plocha, there is a rocky section, 100 m high, with a dozen mountaineering routes. Despite being able to enjoy the adrenaline, you can enjoy the breathtaking panoramic view from the top of the rock. This is an unforgettable experience, but recommended for experienced climbers and mountaineers only.

Api Cabin

Not far from the city of Shtip, on the road Shtip – Radovish, near Lake Mantovo, the first Api Cabin for apitherapy was built in the East Region. It is a small relaxation room where beehives are used for inhalation of various essential oils from all bee products - honey, pollen, propolis, bee bread, all of which help to improve lung function and strengthen immunity.

“Чет’рсе” (Feast of the Holy Forty Martyrs)

This particular custom is the first Macedonian custom to enter the UNESCO World List of Intangible Cultural Heritage. It is a unique and centuries-old custom which takes place on the religious holiday of the Holy Forty Martyrs (March 22), when people of all generations climb the fortress Isar and greet forty people. Youngsters pick up 40 stones along their way, 39 of which they throw in the River Bregalnica and take one to put under the pillow, so that according to the belief, the same night they shall dream their life partner.

Pastrmalijada – Shtip

Pastrmalija (a type of pastry) is a Macedonian dish made of dough and meat. The traditional pastrmalija is usually oval - shaped with sliced meat chunks on top of it. Its name derives from the word pastrma, meaning salted and dried meat of sheep or lamb, but today is made from pork or chicken. Every year, usually in September, the city of Shtip organizes a huge event in this region – Pastrmalijada which lasts for several days and is one of the most visited events. Visitors can have fun with numerous singers and performers and try this well-known speciality.

Makfest

The most popular pop - festival in North Macedonia – Makfest takes place in the city of Shtip. The festival has produced over 1,000 songs, most of them hits, which have become evergreens. Many singers had their stellar moments at this very festival. For many years, Makfest was the only promoter of Macedonian music abroad. In the Former Yugoslavia, it used to be an international festival, hosting many foreign popular artists, and following the independence, it became the biggest domestic music brand.

Алпинистички локалитет „Плоча“
Mountaineering site Plocha

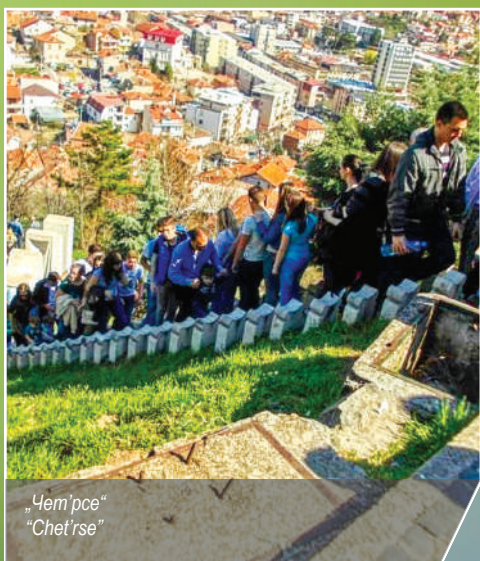

Апи комора
Api Cabin

„Макфест“
Makfest

фото: Општина Штип / photo by Municipality of Shtip

„Чет'рсе“
“Chet'rse”

Пастрмалија
Pastmalija

фото: Општина Штип / photo by Municipality of Shtip

Гастрономија

Од широкиот репертоар на богатата трпеза се издвојуваат малешевското сирење и компири, надалеку познатата штипска пастрмалија, разните пити и зелници, оризовите специјалитети (тава ориз на кочански начин и пилав), толчен пинџур, праз со месо, тавче-гравче, бабина торта, раванија...

Како неизоставен елемент на гастрономската понуда секако се медот и останатите пчелни производи, соковите, џемовите и слатката од шумски плодови, како и препознатливата ракија од сливи.

Gastronomy

Within the wide repertoire of the rich dishes and delicacies, what stands out is the Maleshevo cheese and potatoes, as well as the well-known pastrmalija in addition to the various pies and pastries (Zelnik), numerous rice dishes (Kochani rice delicacies and Pilaf), Pindjur (traditional dip made of roasted vegetables), leek with meat, Tavche-Gravche (baked beans dish), and the famous Babina torta (pecan cake) and Ravana (Basbousa).

Honey and other bee products together with juices and jams from forest fruits, followed by the most recognizable plum rakija are an indispensable element of the gastronomic offer.

фото: Стефанија Видовски Јанева / photo by Stefanija Vidovski Janeva

фото: Андреа Златковска / photo by Andrea Zlatkovska

Feel the East

фото: Марија Гурчиновска / photo by Marija Gjurchinovska

фото: Андреа Златковска / photo by Andrea Zlatkovska

1

Малешевска гастрономска рута
Maleshevo gastronomic route

2

По вулканите на Истокот
Following the volcanoes in the East

3

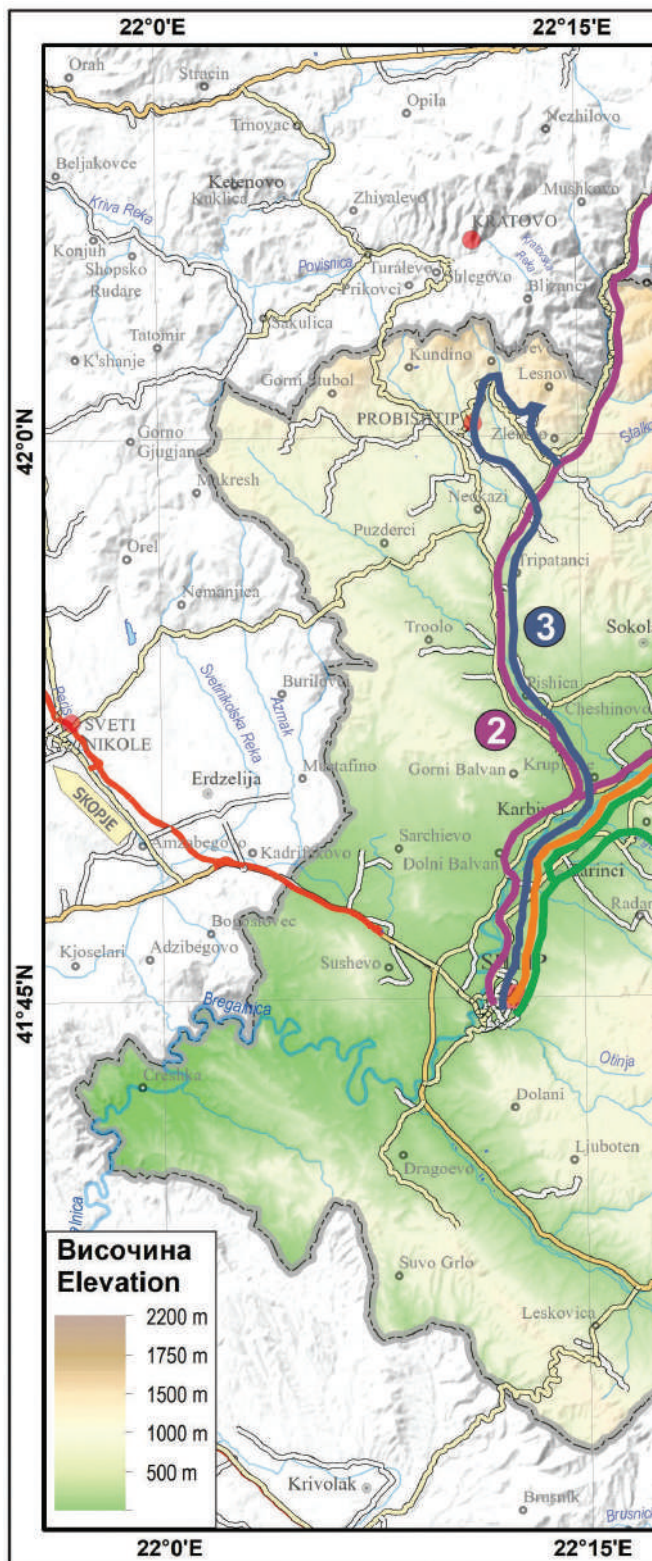
Низ клисурите на Истокот
Through the gorges of the East

4

Архео-рута
Archaeo route

5

Малеш и Пијанец
Malesh & Pijanec

Туристички рuti / Tourist routes

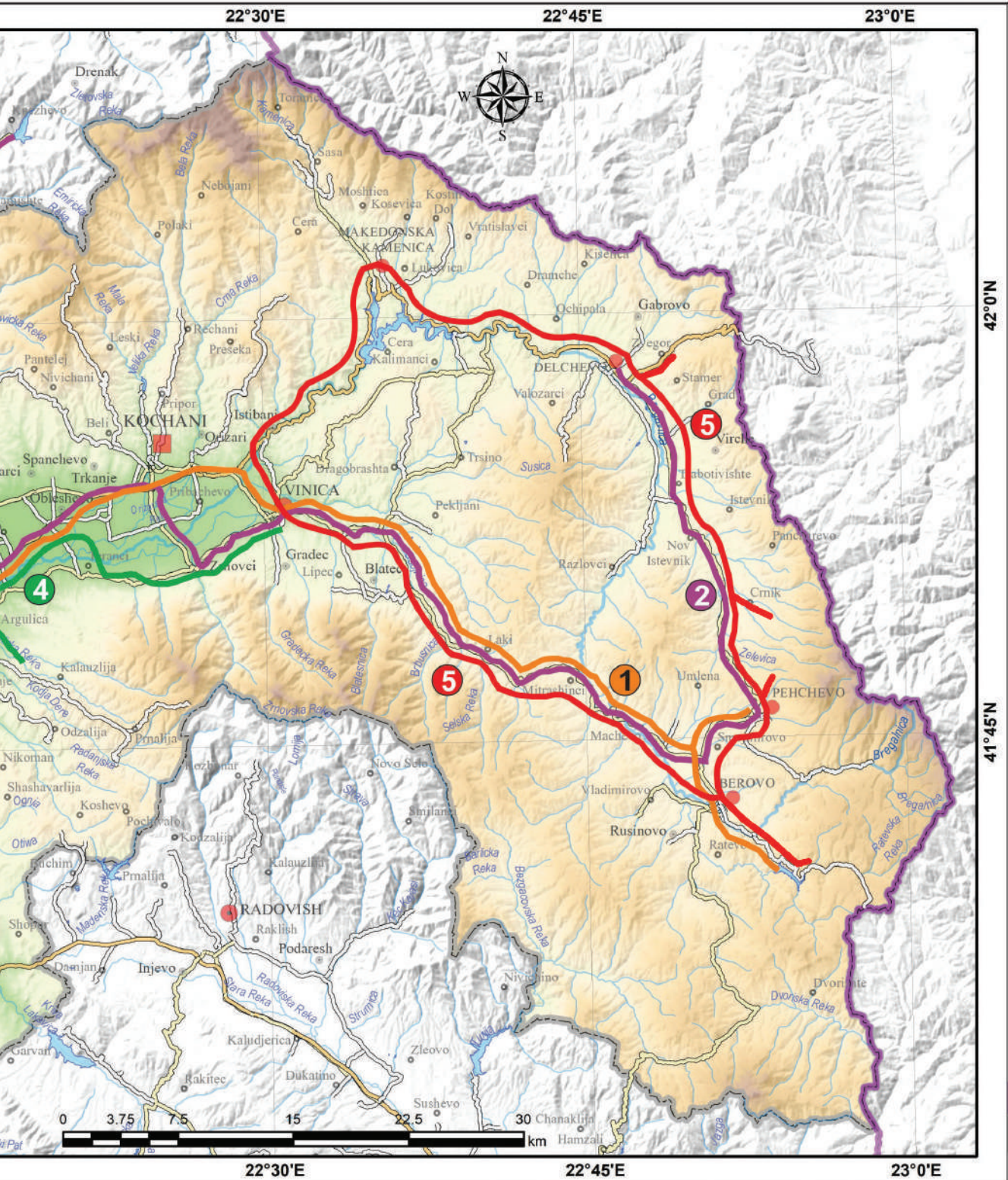

фото: Стефанија Видовски Јанева / photo by Stefanija Vidovski Janeva

Туристички рути

1

2

1. Малешевска гастрономска рута. Гастрономска рута наменета за сите љубители на прекрасна природа и локални специјалитети. Времетраење на рутата: 2 дена (моторно возило – мини-автобус / комбе / автомобил). Должина на рутата: 250 километри - Штип - Берово - Пехчево - Штип.

Ден 1.

Патување на релација Штип - Берово (во зависност од почетната точка). Посета на најпознатото беровско бачило Клепало (1.400 м), како и традиционален ручек со малешевски специјалитети (јагне во фурна, малешевско сирење, биено сирење, жежено сирење, кашкавал, буламач, урда, матеница и многу други), во рамки на бачилото. Во попладневните часови, прошетка по крајбрежјето на Беровско Езеро и традиционална малешевска вечера (малешевска тава или клиси со праз, во комбинација со специјалитети од компири) во некои од градските ресторани.

Ден 2.

Малешевски појадок (малешевски зелник со овчо кисело млеко или матеница) и поаѓање кон Пехчево со посета на излетничкиот локалитет и туристичката населба Равна Река, лоцирана 10 километри источно од Пехчево, помеѓу планината Влаина и Малешевските Планини. Прошетка по пешачка патека низ бучова шума и посета на Пехчевските водопади. Ручек во некој од рибниците во туристичката населба и тргнување за Штип, Скопје или Берово.

2. „По вулканите на Истокот“, регионална рута вдоль Источниот плански регион, околу 160 километри - од Штип - Пробиштип - Лесново, во времетраење: од 9 до 10 часа со возило (автомобил или мал автобус). Тргување од Штип до Пробиштип, разглед на градот со посета на минеролошката збирка. Патување до селото Добрево и набљудување на околните изгаснати вулкани. Продолжување до селото Лесново, разгледување на селото и посета на манастирот во селото. Набљудување и запознавање со вулканот и кратерот. Посета на вулканските пештери и места каде што се вадени воденичарските камења. Панорамско набљудување на вулканите од видиковецот кај кратерот. Поминување низ Злетово и разгледување на преубавата долина на Злетовска Река. Пауза за ручек. Посета на селото Злетово. Турата завршува доцна попладне на збирното место во Штип. Целта на оваа еднодневна тура е запознавање со уникатното природно и културно-историското наследство на пробиштипско-злетовската област.

Tourist routes

1

2

1. Maleshevo gastronomic route. Gastronomic route designed for all nature and local delicacies lovers. Route duration: 2 days (motor vehicle - mini bus / van / car). Length of the route: 250 km – Shtip – Berovo – Pehchevo - Shtip.

Day 1.

Shtip – Berovo journey. Visit to the most famous Berovo sheepfold Klepalo (1,400 m), followed by a traditional lunch with Maleshevo delicacies (roasted lamb, Maleshevo cheese, bieno sirenje (traditional hard cheese), zhezhen sirenje (traditional hard cheese), yellow cheese, bulamach, urda (ricotta cheese), buttermilk and many others within the sheepfold. In the afternoon, a walk along the shores of Lake Berovo and a traditional Maleshevo dinner (Maleshevo pan or pork meat with leek, served with potato delicacies) in one of the city restaurants.

Day 2.

Maleshevo breakfast (traditional Maleshevo cabbage zelnik (pastry) with sheep milk yogurt or buttermilk), followed by a departure to the city of Pehchevo with a visit to the picnic site and tourist settlement Ravna Reka, located 10 km east of the city of Pehchevo between Vlaina Mountain and the Maleshevo Mountains. Walk along the hiking trail through the beech forest and a visit to the Pehchevo Waterfalls. Lunch in one of the fishponds in the tourist settlement, followed by departure to the cities of Shtip, Skopje or Berovo.

2. “Following the volcanoes in the East”, a regional route along the East planning region, about 160 km - Shtip - Probishtip – Lesnovo; Duration: 9 - 10 hours by car or a minibus. Departure from the city of Shtip to the city of Probishtip, sightseeing of the city with a visit to the Regional Museum of rare minerals. Journey to the village of Dobrevno and observation of the surrounding extinct volcanoes. The journey continues to the village of Lesnovo, sightseeing and a visit to the monastery in the village. Observing the volcano and the crater. Visiting the volcanic caves and places where millstones have been extracted. Panoramic observation of the volcanoes from the viewpoint near the crater. The journey goes on through the village of Zletovo and sightseeing the beautiful valley of the Zletovska River. Lunch break. Visit of the village of Zletovo. The tour ends late in the afternoon at the meeting point in the city of Shtip. The purpose of this one-day tour is to see the unique natural and cultural - historical heritage of the Probishtip - Zletovo area.

Туристички рути

3

4

5

3. „Низ клисурите на Истокот“, дводневна регионална рута вдоль Источниот плански регион, околу 250 километри, на релација: појдовна точка (Штип) - Злетово - Злетовска Река (со застанување на водопадите кај селото Јамиште) до браната на Кнежевско Езеро. Потоа патување до селото Зрновци, со пауза за ручек. Кратко навлегување во клисурата на Зрновска Река и уживање во преубавата природа. Патување кон селото Смојмирово и Делчево. Сместување во градот, разгледување и ноќевање. Следниот ден посета на клисурата на Каменичка Река до рудникот Саса со разгледување. Враќање и кратко застанување во Македонска Каменица. Застанување на видиковците кај Калиманско Езеро и минување низ Истибањска Клисура со застанување кај селото Истибања. Поминување низ Кочани до браната Гратче. Пауза за ручек. Турата завршува доцна попладне на збирното место (во Штип). Целта на оваа дводневна интегрирана тура низ ИПР е спојот и промоцијата на уникатното, претежно природно, но и културно наследство, и тоа низ повеќе делови на регионот.

4. „Архео рута“. Времетраење на рутата: 7-10 часа (автомобил / автобус / комбе). Должина на рута: 260 километри. Турата почнува со посета на штипскиот НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј, во кој се сместени историска, археолошка и етнолошка поставка. Рутата продолжува со искачување на средновековната тврдина Исар, место на кое секоја година се одржува манифестацијата - „Чет’рсе“, која е дел од нематеријалното културно наследство на УНЕСКО. Од Штип, патувањето продолжува кон археолошкиот локалитет Баргала, а потоа кон селото Мородвис и се посетува локалитетот „Црквиште“, кој е дел од стариот римски град Моробиздон. Рутата завршува со посета на утврдената населба од доцната антика и од средниот век „Виничко Кале“, на ридовите над градот Ваница. Рутата завршува со прошетка и организиран ручек во Ваница, по што следи поаѓање назад кон Штип или Скопје. Со еднодневната архео-рута, на посетителите им се нуди можност да се запознаат со богатото културно-историско минато на овој простор.

5. „Малеш и Пијанец“. По убавините на Малеш и Пијанец (еднодневна рута). Времетраење на рутата: 8-10 часа (автомобил / автобус / комбе). Должина на рутата 160 километри. Турата почнува во 9 часот наутро од Берово, со полчасовна посета на Беровско Езеро и неговата околина. Од тука води до селото Негрево, односно до Едукативниот центар за зачувување на природата, со негово полчасовно разгледување. Потоа се разгледува природната атракција - меловите во близина на селото Црник, од каде што турата продолжува кон Делчево, преку посета на селото Град со археолошкиот локалитет „Градиште“ и околниот природен предел. Турата продолжува низ Очипалската Клисура, покрај Калиманско Езеро (со панорамско запирање) до Македонска Каменица, каде што ќе има пауза за ручек. Од Македонска Каменица, турата води по интересната Истибањска Клисура до градот Ваница, со посета на „Виничко Кале“ и Музејот на теракотните икони. Во попладневните часови, турата продолжува по клисурата на Осојница и завршува во Берово.

Tourist routes

3

4

5

3. “Through the gorges of the East”, a two - day regional route along the East planning region, about 250 km, as follows: starting point (city of Shtip) - Zletovo - Zletovska River (with a stop at the waterfalls near the village of Jamishte) to the dam of Knezhevo Lake. Then a trip to the village of Zrnovci with a lunch break. A short entrance to the Zrnovska River Gorge with an opportunity to enjoy the beautiful nature. Journey to the village of Smojmirovo and the city of Delchevo. Accommodation in the city and staying overnight. The following day, a visit to the gorge of Kamenichka River, up to the Mine Sasa with a tour around it. On the way back, a short stop in the city of Makedonska Kamenica. Stopping at the viewpoints near Kalimanci Lake and passing through the Istibanja Gorge, with a break in the village of Istibanja. Passing through the city of Kochani to Brana Gratche (the dam). Lunch break. The tour ends late in the afternoon at the meeting place (in the city of Shtip). The purpose of this two-day integrated tour through th East region represents the fusion and promotion of the unique, mostly natural, but also cultural heritage in several parts of the region.

4. “Archaeo route”. Route duration: 7-10 hours (car / bus / van). Route length: 260 km. The tour starts with a visit to the NI Institute for preserving cultural monuments and Museum in the city of Shtip, which houses a historical, archaeological and ethnological exhibition. The route continues with the ascent of the medieval Isar Fortress, a place where the Chet'rsse event is held every year, which is part of the intangible cultural heritage of UNESCO. From the city of Shtip, the journey continues to the archaeological site Bargala, and then to the village of Morodvis and a visit to the site Crkvishte which is part of the old Roman city Morobizdon. The route ends with a visit to the fortified settlement from late antiquity and the Middle Ages, Vinica Fortress, on the hills above the city of Vinica. Finally, the route ends with a walk and organized lunch in the city of Vinica, followed by departure back to the city of Shtip or the city of Skopje. The one - day archaeo route offers visitors the opportunity to get acquainted with the rich cultural and historical past of this area.

5. “Malesh & Pijanec”. Discover the beauty of Malesh and Pijanec (one - day route). Route duration: 8 - 10 hours (by car / bus / van). Length of the route: 160 km. The tour starts at 9 o'clock in the city of Berovo, with a half - hour visit to Berovo Lake and its surroundings. From here the tour goes on to the village of Negrevo i.e. to the Educational Centre for Nature Conservation with a 30 - minute visit. Crnik Badlands are next as a natural attraction in the village of Crnik, after which, the tour continues to the city of Delchevo through the village of Grad and the archaeological site Gradishte with its surrounding natural landscape. The Ochipalska Gorge follows, along Lake Kalimanci (with panoramic stops), followed by a visit to the city of Makedonska Kamenica, where there will be a lunch break. From the city of Makedonska Kamenica, the next place to be visited is the city of Vinica, going through the marvelous Istibanja Gorge and a visit to the Vinica Fortress and the Museum of Terracotta Icons. In the afternoon, the tour continues along the gorge of Osojnica and ends in the city of Berovo.

фото: Manja Crnčević, photo by Manja Stambolki

Позначајни планинарско-пешачки патеки

На територијата на Источниот плански регион има маркирани повеќе планински патеки погодни за пешачење, кои се одлично надополнување на содржините за екотуризам. Во секој од микрорегионите има маркирано по неколку патеки, кои може да се комбинираат, во зависност од физичката подготвеност на посетителите.

1. Планинарска патека Абланица - Равна Река - Берово. Патеката е долга 8 километри и почнува од Берово, минува низ населбата Абланица на 910 метри надморска височина и завршува на местото Конар на 1.098 метри надморска височина на 2,5 километри од првите водопади на Равна Река. Патеката ги спојува беровскиот со пехчевскиот регион, поточно со местото Равна Река, кое е најзначајната туристичка дестинација во градот Пехчево.

2. Линиска патека Беровско Езеро - Курилово - Берово, наменета за пешачење, велосипед, планинско трчање, snowshoes. Патеката е со должина приближно 7 километри, со почетна точка на 1.020 метри надморска височина на Беровско Езеро и крајна точка 858 метри надморска височина во Берово. Патеката е со умерена тежина и вкупна денивелација во искачување: 269 метри, а може да се помине за 3-4 часа.

3. Кружната патека Равна Река – Ченгино Кале - Равна Река е наменета за пешачење, погодна и за електричен велосипед и за планинско трчање. Почетна точка е Равна Река, на 1.124 метри надморска височина, покрај водопадот Скокото се движи до врвот Ченгино Кале и преку прекрасни шумски предели повторно завршува на крајна точка од 1.124 метри надморска височина на Равна Река. Должината на патеката е приближно 22 километри и бара поголема физичка подготвеност. Највисока точка е врвот Ченгино Кале на 1.745 метри надморска височина на 13,7 километри од вкупната должина. Времетраењето на турата е 5-6 часа.

4. Планинарска патека Пехчево - Кадиица во должина од 21,2 километри. Почнува од плоштадот во градот Пехчево и води по долината на Пехчевска Река, покрај локалитетот Вртена Скала, до врвот Кадиица (1.932 м). Оттука, патеката се спушта по билото на Влаина и Буковик, преку врвот Орловец (1.723 м) и Јудови Ливади, повторно до Пехчево. Средно-тешка патека со времетраење од 6 до 7 часа.

фото: Андѐра Знамковска / photo by Andrea Zlatkovska

Significant hiking trails

There are several marked hiking trails across the mountains of the East planning region, convenient for hikers, which add up to the eco-tourism content. Each of the micro regions has marked several trails which could combine with each other, depending on the physical stamina of the visitors.

1. Mountaineering and hiking trail Ablanica – Ravna Reka – Berovo. The trail is 8 km long, and its starting point is the city of Berovo. The trail passes through the settlement Ablanica (at 910 m asl) and ends in Konar, a place at 1,098 m asl, 2,5 km away from the first waterfalls on Ravna Reka. This trail connects the Berovo region to the Pehchevo region, i.e. with the locality Ravna Reka, which is the most important tourist destination here, in the city of Pehchevo.

2. Berovo Lake - Kurilovo – Berovo is a line trail intended for hiking, mountain biking and running as well as snowshoeing. The trail is approximately 7 km long with its starting point at 1,020 m asl at Berovo Lake and its final point at 858 m asl in the city of Berovo. The trail itself is of moderate difficulty and a total denivelation of 269 m in ascent. It takes 3-4 hours.

3. Ravna Reka - Chengino Kale - Ravna Reka is a round trail intended for hiking, but also appropriate for electric bikes and mountain running. The starting point is at Ravna Reka, at 1,124 m asl, next to the waterfall Skokoto and moves on along alluring forest area to the very peak Chengino Kale. The trail is approximately 22 km long and requires greater stamina. The highest point is the peak Chengino Kale itself at 1,745 m asl at 13,7 km of the total length. It takes 5 - 6 hours in total.

4. The mountaineering trail Pehchevo - Kadiica is 21,2 km long. It starts at the square in the city of Pehchevo and leads along the valley of the Pehchevska River, passing by Vrtena Skala, to the top Kadiica (1,932 m). From here, the trail descends along the ridge of Vlaina Mountain and Bukovik, through the peak Orlovec (1,723 m) and Judovi Livadi, back to the city of Pehchevo. It is a trail of moderate difficulty lasting 6-7 hours.

Позначајни планинарско-пешачки патеки

- 5. Планинарско-едукативна патека Пехчево - Патека на Петко „Пехчевска авантура“.** Кружна патека, која почнува од Пехчево, на 996 метри надморска височина, преку локалитетите Вртена Скала и Јудови Ливади продолжува по Патека на Петко до Едукативниот центар за зачувување на природата во Негрево и низ овоштарници се враќа во Пехчево. Должина од приближно 9,5 километри, со највисока точка на искачување од 1.222 метри надморска височина на приближно 5 километри од вкупната должина. Вкупна денивелација во искачување е 226 метри и се поминува за 2-3,5 часа.
- 6. Планинарска патека рудник Саса - Руен** (2.252 м), со должина од 12 километри и времетраење од 5 часа. Патека почнува од рудникот Саса и се искачува по макадамски пат кон највисокиот врв на Осоговските Планини, Руен. Оттука, патеката води кон Мал Руен (2.206 м), Сокол (2.038 м), Црна Трава (1.700 м) и повторно до рудникот Саса (1.550 м).
- 7. Планинарската патека Кочани - Царев Врв** почнува од Кочани (крајот на улицата „14 Бригада“), продолжува над селото Црвена Нива, покрај Д'га Ридина до асфалтниот пат, каде што преминува преку Лешки Рид. Кај Шумска Кука се свртува десно по стариот колски пат за Пониква. Од Пониква, патеката за Царев Врв продолжува по колски пат, а на околу половина час пред врвот се напушта широкиот пат (десно) и се оди по ливади, но патеката е добро маркирана. Од градот Кочани до Пониква потребни се 5 часа, а од Пониква до Царев Врв уште 5 часа пешачење.
- 8. Планинарска патека до врвот Лисец** 1.754 метри надморска височина на планината Плачковица. Првата варијанта, која е подолга и потешка, е со старт и цел од планинарскиот дом „Вртешка“. Времетраењето на турата е околу 10 часа, должината на патеката изнесува 24 километри, а висинската разлика е 3.000 метри. За турата се потребни 2-3 оброка и 2 литри вода по човек. Втората варијанта, која е покуса и полесна, е со старт и цел од планинарскиот дом „Џумаја“. Времетраењето на оваа тура е 6 часа. Должината на патеката е 12 километри, а висинската разлика е 1.500 метри. За оваа тура се потребни 1-2 оброка и 2 литри вода по човек.
- 9. Планинарска патека до пештерите на планината Плачковица.** Старт и цел на оваа тура за посета на пештерите на планината Плачковица е планинарскиот дом „Вртешка“. Времетраењето на турата е 6 часа, а должината на патеката изнесува 10 километри. Висинската разлика е 1.600 метри. За турата се потребни 1-2 оброка и литар вода по човек (попатно има вода од извори). Пештерите се осветлени и средени за посета на туристи.
- 10. Планинарска патека низ кањонот Камник.** За посета на овој кањон, старт и цел е селото Радање. Времетраењето на турата е 7-8 часа, а нејзината должина е 16 километри. Висинската разлика е 800 метри. За турата се потребни 1-2 оброка и литар вода по човек (има извор на крајот од кањонот).
- 11. Планинарска патека низ клисурата Козјак.** Стартот е од археолошкиот локалитет Баргала, а цел на турата е планинарскиот дом „Вртешка“. Времетраењето на турата е 10 часа, а должината на патеката е 16 километри. Висинската разлика е 700 метри. За турата се потребни 2-3 оброка и 2 литри вода по човек.
- 12. Планинарска патека низ клисурата на Зрновска Река.** Стартот е од планинарскиот дом „Вртешка“, а цел селото Зрновци. Времетраењето на турата е 12 часа, а должината на патеката е 20 километри. Висинската разлика е 1.500 метри. За турата се потребни 2-3 оброка и 2 литри вода по човек.
- 13. Планинарска патека низ клисурата на Морошка Река.** Стартот е од планинарскиот дом „Црквиште“, а цел е селото Мородвис. Времетраењето на турата е 4 часа, а должината на патеката е 8 километри. Висинската разлика е 1.100 метри. За турата потребни се 1-2 оброка и 2 литри вода по човек.

Significant hiking trails

- 5. An educational hiking trail Pehchevo – Petko's Trail “Pehchevo adventure”.** It is a round trail starting from the city of Pehchevo, at 996 m asl, passing through Vrtena Skala and Judovi Livadi and then continuing along the Petko's Trail Path to the Educational Center for Nature Conservation in Negrevo and finally returning to the city of Pehchevo through orchards. The trail is approximately 9.5 km long, with the highest climbing point of 1,222 m asl at approximately 5 km of the total length. Total denivelation is 226 m and it takes 2-3,5 hours.
- 6. Hiking trail Mine Sasa - Ruen** (2,252 m), 12 km long and with a duration of 5 hours. The trail starts at Mine Sasa and ascends along the macadam road to the highest peak of the Osogovo Mountains, Ruen. From here, the trail leads to Mal Ruen (2,206 m), Sokol (2,038 m), Crna Trava (1,700 m) and back again to Mine Sasa (1,550 m).
- 7. Hiking trail Kochani – Carev Vrv.** It starts from the city of Kochani (at the end of 14ta Brigada street), continues over the village of Crvena Niva, passes by D'ga Ridina next to the paved road, where it crosses Leshki Rid. When you reach Shumska Kukja, the trail then leads you to the right onto the old road to Ponikva. From Ponikva, the trail to Carev Vrv is a cart road, and about half an hour before the top, leave the wide road (on the right) and continue towards the meadows. It takes 5 hours from the city of Kochani to Ponikva, and another 5 hours hiking from Ponikva to Carev Vrv.
- 8. Hiking trail to the peak Lisec** (1,754 m asl) on Plachkovica Mountain. The first path, which is longer and more difficult, begins and ends at the mountain lodge Vrteshka. The route takes approximately 10 hours, it is 24 km long, and the altitude difference is 3,000 m. The tour requires 2-3 meals and 2 liters of water per person. The second path, which is shorter and easier, begins and ends at the mountain lodge Dzumaja. The duration of this tour is 6 hours. The trail is 12 km long, and the height difference is 1,500 m. This tour requires 1-2 meals and 2 liters of water per person.
- 9. Hiking trail to the caves of Plachkovica Mountain.** The beginning and the end of the tour around the caves on Plachkovica Mountain is the mountain lodge Vrteshka. It takes approximately 6 hours, and the trail is 10 km long. The height difference is 1,600 m. It requires 1-2 meals and a liter of water (there are springs along the way). The caves are lit and arranged for visits.
- 10. Hiking trail along the Kamnik Canyon.** The village of Radanje is the starting and ending point of this tour. The tour takes 7-8 hours, and the trail is 16 km long. The height difference is 800 m. This tour requires 1-2 meals and a liter of water (there is a spring at the end of the canyon).
- 11. Hiking trail through the Kozjak Gorge.** The archaeological site Bargala is the starting point whereas the ending point is the mountain lodge Vrteshka. The route takes 10 hours, and the trail itself is about 16 km long. The height difference is 700 m and it requires 2-3 meals and 2 liters of water per person.
- 12. Hiking trail through the Zrnovska River Gorge.** The starting point is at the mountain lodge Vrteshka, and it ends in the village of Zrnovci. The route takes 12 hours, and the trail is 20 km long. The height difference is 1,500 m. This route requires 2-3 meals and 2 liters of water.
- 13. Hiking trail through the Moroshka River Gorge.** The starting point is at the mountain lodge Crkvishte, and the trail ends in the village of Morodvis. The route takes 4 hours and the trail is 8 km long. The height difference is 1,100 m. You will need 1-2 meals and 2 liters of water.

Позначајни велосипедски патеки

- 1. Велосипедска патека Берово голем круг.** Средно-тешка кружна патека во должина од 48 километри, која почнува и завршува кај Беровско Езеро. Патека се движи од викенд-населбата Абланица кон спортско-рекреативниот центар Равна Река, покрај Пехчевските водопади, продолжува кон Ченгино Кале (1.745 м) и месноста Клепало. Оттука продолжува од другата страна на патот Беровско Езеро - граничен премин со Р. Бугарија и се враќа кон браната на Беровско Езеро.
- 2. Велосипедска патека Круг околу викенд-населбата на Беровско Езеро.** Патека е во должина од 17 километри. Почетококот е од Беровско Езеро и се движи околу викенд-населбата до месноста Брежа. Потоа се спушта до патот кон граничниот премин со Р. Бугарија и продолжува на спротивната страна до почетокот на езерото.
- 3. Велосипедска патека Мандра-Клепало.** Лесна патека во должина од 11 километри и времетраење од 2 до 3 часа. Почетококот е од месноста Мандрата, се спушта кон месноста Клепало и се движи низ густа борова шума.
- 4. Велосипедска патека „Убавините на Пехчево на велосипед“.** Средно-тешка патека, која го поврзува градот Пехчево со туристичките локалитети „Вртена скала“, „Делибови кашчи“ и „Јудови ливади“, со должина од 10 километри и потребно време од околу 3 часа.
- 5. Рекреативна велосипедска патека „Илин Камен“.** Лесна патека, која го поврзува градот Делчево со локалитетот „Илин Камен“. Долга е 5 километри (Делчево - село Свегор - Илин Камен).
- 6. Планинска велосипедска патека Голак.** Средно-тешка патека, долга 20 километри, а почнува од селото Разловци, Делчевско, на 690 метри надморска височина, преку Калаџерцево 1.129 метри надморска височина, до врвот Јастреб 1.276 метри надморска височина (највисок врв на планината Обозна).
- 7. Велосипедска патека Калин Камен - Царев Врв - Пониква - Злетово.** Должина на патеката 43,7 километри и времетраење од 5 до 7 часа. Средно-тешка тура за поiskusни велосипедисти.
- 8. Велосипедска патека Бабишка Чука.** Патека е со должина од 16 километри (2-3 часа), а почнува од пред хотелот „Еуро Градче“ со стартна надморска височина од 463 метри. Највисока точка е 1.220 метри кај месноста викана „Бабишка Чука“, а завршува во с. Крушка (Три Багреми) на надморска висина од 875 метри.
- 9. Велосипедска патека Јастребник.** Почетококот на патеката е на спортско-рекреативниот центар Пониква, а завршува на Брана Гратче, во должина од 15 километри. Спаѓа во лесни патеки и се минува за 2-3 часа.
- 10. Велосипедска патека Кочани - Зрновци - Ваница - Јакимово - Кочани.** Средно-лесна кружна патека во релативно рамен терен, со должина од 31 километар и времетраење од околу 3-4 часа.
- 11. Велосипедска патека Штип - Радање - Кучица - Почивало - Кошево - Шашаварлија - Штип.** Полудневна, средно-тешка кружна патека со должина од 48 километри и потребно време за завршување од 4 до 5 часа.
- 12. Велосипедска патека Штип - Драгоево - Селце - Степанци - Лесковица - Пиперово - Конче – Ракивец - Мантово - Лаковица - Балталија - Љуботен - Штип.** Кружна, средно-тешка, еднодневна велосипедска патека во должина од 93 километри и потребно време од 6 до 7 часа.
- 13. Велосипедската патека „Пехчево на точак“** е кружна патека, во должина од приближно 29,3 километри, која почнува од Пехчево на 997 метри надморска височина, преку Буковик и подножјето на Кадица, се спушта по падините на Сигнало и покрај Спиково оди назад до Пехчево. Патека е со средна тежина, наменета за велосипед, електричен велосипед, планинско трчање. Највисока точка е 1.778 метри надморска височина на приближно 16,4 километри од вкупната должина.

SIGNIFICANT BIKE TRAILS

- 1. Biking trail Berovo – a large circle around the city of Berovo.** A round trail of moderate difficulty, 48 km long, which begins and ends at Berovo Lake. The trail goes along the tourist settlement Ablanica and continues to the sports and recreational centre Ravna Reka, passing by the Pehchevo Waterfalls and Chengino Kale (1,745 m above sea level) and the area of Klepalo. From here it moves on to the other side of the road from Berovo Lake to the border crossing with R. Bulgaria and returns to the dam of the lake.
- 2. Biking trail Krug around the tourist settlement at Berovo Lake.** The trail is 17 km long, starts at Berovo Lake and moves around the tourist settlement to the locality Breza. It then descends to the road leading to the border crossing with R. Bulgaria and continues to the opposite side to the beginning of the lake.
- 3. Biking trail Mandra - Klepalo.** This is an easier trail, 11 km long which takes about 2-3 hours. It begins at the locality Mandra, descends to Klepalo and continues along a dense pine forest.
- 4. Biking trail „The beauty of Pehchevo on a bike“.** A trail of moderate difficulty which connects the city of Pehchevo to the tourist sites Vrtena Skala, Delibovi Kashchi and Judovi Livadi. The trail is 10 km long and it takes about 3 hours.
- 5. Recreational bike trail Ilin Kamen.** An easy trail connecting the city of Delchevo to the Ilin Kamen site. It is 5 km long (Delchevo – village of Zvegor - Ilin Kamen).
- 6. Mountain bike trail Golak.** A trail of moderate difficulty, 20 km long, whose starting point is at the village of Razlovci, near the city of Delchevo at 690 m asl, going through Kaladzerdzevo (1,129 m asl) to the peak Jastreb at 1,276 m asl (the highest peak of Obozna Mountain)
- 7. Bike trail Kalin Kamen – Carev Vrv – Ponikva – Zletovo.** The trail is 43.7 km long and takes about 5-7 hours. It is of moderate difficulty therefore it is for more experienced cyclists.
- 8. Bike trail Babishka Chuka.** This trail is 16 km long (2-3 hours), and its starting point is in front of Hotel Gratche at 463 m. The highest point to be reached is 1,220 m near the place called Babishka Chuka. The trail ends in the village of Krushka (Tri Bagremi) at 875 m asl.
- 9. Bike trail Jastrebnik.** The trail starts at the Recreational Centre Ponikva, and ends at the dam - Brana Gratche. It is 15 km long and it is an easy trail. It takes 2-3 hours to bike along the whole of it.
- 10. Bike trail Kochani – Zrnovci – Vinica – Jakimovo – Kochani.** A round and medium-easy trail on a relatively flat terrain, 31 km long, which takes about 3-4 hours.
- 11. Bike trail Shtip – Radanje – Kuchica – Pochivalo – Koshevo – Shshavarlija - Shtip.** A half-day round trail of moderate difficulty which takes about 4-5 hours, and is 48 km long.
- 12. Bike trail Shtip - Dragoevo - Selce - Stepanci - Leskovica - Piperovo - Konche - Rakitec - Mantovo – Lakavica – Baltalija – Ljuboten – Shtip.** A one-day round trail of moderate difficulty which takes 6-7 hours and is 93 km long.
- 13. The bike trail Pehchevo by bike** is a round and 29,3 km long trail, starting in the city of Pehchevo at 997 m asl, and going through Bukovik and the foothill of Kadiica Mountain, it descends along the slopes of Signalo and goes back to the city of Pehchevo, passing by Spikovo. The trail is of moderate difficulty and appropriate for both bikes and electric bikes as well as for hiking. The highest point to be reached is at 1,778 m asl, at approximately 16,4 km of the total length.

Detailed maps for the listed as well as for other bike trails in the region can be found at the following links:

www.maleshnet.mk/планинарски-и-велосипедски-патеки

www.adventuresmacedonia.com/en/category/bike-trail

www.moskito.mk/category/нешачки

Календар на позначајни манифестации во ИПР / Calendar of significant events in EPR

20 јануари / January 20

Ратевски бамбурци /
Ratevski bamburci

Мај / May

Планинарски марш, по повод
Разловечкото востание /
A mountain memorial march on
the occasion of the Razlovci
Uprising

Јули / July

Лесновска ликовна колонија /
Lesново Art Colony

Август / August

Малешевјата на дланка /
Maleshevija is in your hands

Септември / September

Штипска пастрмалијада /
Shtipska Pastrmalijada

Октомври / October

Макфест /
Makfest

21 март / March 21

Зелникот на баба /
Grandmother's Zelnik

Прва половина на јуни / First half of June

Гоцеви денови /
Goce Days

Јули / July

Недела на спорт и култура /
Week of sport and culture

Август / August

Јуручки средби /
Yuruks Gatherings

Септември / September

Велосипедска трка
„Чупино треил – Плачковица“ /
Cycling Race
Chupino Trail – Plachkovica

Октомври / October

„Ин Винаца Веритас“ /
In Vinica Veritas

22 март / March 22

Обичај „Чет’рсе“ /
“Chet’rse”
(Feast of the Holy Forty Martyrs)

Јуни / June

Пехчево на точак /
Pehchevo by bike

8-9 август / August 8-9

Голачки фолклорни средби /
Golak Folklore Gatherings

21 септември / September 21

Зажнејување на оризот /
Rice Harvest

Септември / September

Велосипедска трка - Винаца /
Cycling Race – Vinica

Два пати во годината / Twice a year

Денови на модата во Штип /
Fashion Days in the city of Shtip

Март / March

Тодорови трки во Винаца / Todorov Races in the city of Vinica

Јуни / June

Бабина баница / Babina Banica
(Grandmother's banica – pastry)

28 август / August 28

Каменичко културно лето / Kamenica Cultural Summer

Втора половина на септември (трае неколку дена) /
Second half of September (lasts several days)

Пијанечки денови на сливата / Pijanec Days of the Plum

Септември / September

Велосипедска трка „Патека на оризот“ /
Cycling Race Rice Trail

Мај / May

Ден на штркот / Stork Day

Јуни-август / June-August

Штипско културно лето / Shtip Cultural Summer

Последна недела од август /
Last Week of August

Етно-фестивал Берово / Ethno Festival Berovo

Втора половина на септември (трае неколку дена) /
Second half of September (lasts several days)

Истибањско здравоживо / Istibanja Greetings

Септември / September

Вело настан (Велосипедска тура Пехчево - село Негрево - Пехчево) /
Velo Event (Cycling tour Pehchevo – village of Negrevo – Pehchevo)

Мај / May

Драмски аматерски фестивал / Amateur Drama Festival

18 јули / July 18

Пехчевски Павловден / “Pehchevski Pavlovden”
(St. Paul Day in the city of Pehchevo)

Август / August

Велосипедска тура „Tour de Kalimanci lake“ /
Cycling Race – Tour de Kalimanci Lake

Втора половина на септември (трае неколку дена) /
Second half of September (lasts several days)

Денови на оризот / Rice Days

Септември / September

Пијанечко-малешевска свадба / Pijanec-Maleshevo Wedding

Поважни контакт-информации

Центар за развој на Источен плански регион /
Center for development of the East planning region

☎ 032/386-408 ✉ eastregion@eastregion.mk

Полиција / Police

☎ 192

Противпожарна бригада / Fire Brigade

☎ 193

Брза помош / Ambulance

☎ 194

AMCM / AMSM

☎ 02/15-555

Етно куќа Кочани / Ethno house Kochani

☎ 033/274-001

НУ Завод за заштита на спомениците и Музеј Штип /

NI Institute for preserving cultural monuments and Museum Shtip

☎ 032/392-044

✉ info@zavodimuzejstip.mk

Музеј Теракота Винаца / Terracotta Museum in the city of Vinica

☎ 033/361-646

✉ muzejterakota@yahoo.com

Музеј на град Делчево / Museum of the city of Delchevo

☎ 033/411-550

Музеј на град Берово / Museum of the city of Berovo

☎ 033/471-026

Музеј на ретки минерали Пробиштип /

Museum of rare minerals in the city of Probishtip

☎ 032/483-131

Етно музеј Зрновци / Ethno Museum Zrnovci

☎ 033/353-102

ТИЦ Пониква / TIC Ponikva

☎ 033/274-001

Мултимедијален центар „Киро Глигоров“ Штип /

Multimedia centre “Kiro Gligorov” Shtip

☎ 032/226-600

НУЦК „Бели Мугри“ Кочани / NUCC “Beli Mugri” Kochani

☎ 033/272-181

✉ ckbelimugri@yahoo.com

Едукативен центар за зачувување на природата Негрево /

Educational center for nature conservation Negrevo

☎ 075/462-592

✉ info@ecnegrevo.mk

ЈОУ Библиотека „Искра“ Кочани /

JOU Library “Iskra” Kochani

☎

☎ 033/271-178

✉ bibliotekaiskra@yahoo.com

НУБ „Гоце Делчев“ - Штип / NUB “Goce Delchev” - Shtip

☎ 032/380-057

✉ nub_gocedelchev@yahoo.com

Универзитет „Гоце Делчев“ / University “Goce Delchev”

☎ 032/550-000

✉ contact@ugd.edu.mk

Стопанска комора - регионална канцеларија - Штип /

Chamber of Commerce – regional office Shtip

☎ 032/300-282

✉ monika@mchamber.mk

Important contact information

Автобуска станица Штип / Bus station Shtip	☎ 032/389-600
Автобуска станица Кочани / Bus station Kochani	☎ 033/272-206
Автобуска станица Берово / Bus station Berovo	☎ 033/471-139

Општина Штип / Municipality of Shtip	☎ 032/226-600	✉ info@stip.gov.mk
Општина Кочани / Municipality of Kochani	☎ 033/274-001	✉ info@kocani.gov.mk
Општина Пробиштип / Municipality of Probishtip	☎ 032/483-131	✉ info@probistip.gov.mk
Општина Карбинци / Municipality of Karbinci	☎ 032/300-300	✉ els.karbinci@t-home.mk
Општина Зрновци / Municipality of Zrnovci	☎ 033/353-102	✉ info@zrnovci.gov.mk
Општина Македонска Каменица / Municipality of Makedonska Kamenica	☎ 033/432-741	✉ opstina_kamenica@yahoo.com
Општина Винаца / Municipality of Vinica	☎ 033/361-945	✉ ovinica@t-home.mk
Општина Берово / Municipality of Berovo	☎ 033/471-026	✉ so.berovo@t-home.mk
Општина Пехчево / Municipality of Pehchevo	☎ 033/441-321	✉ opstina_pehcevo@t.mk
Општина Делчево / Municipality of Delchevo	☎ 033/411-550	✉ info@delcevo.gov.mk
Општина Чешиново-Облешево / Municipality of Cheshinovo-Obleshevo	☎ 033/351-770	✉ info@cesinovo-oblesevo.gov.mk

Хотел Оаза - Штип / Hotel Oaza - Shtip	☎ 032/390-899	✉ info@oazahotel.com.mk
Хотел Урбаниста - Штип / Hotel Urbanista - Shtip	☎ 032/606-112	✉ info@urbanista.mk
Хотел Изгрев - Штип / Hotel Izgrev - Shtip	☎ 032/394-918	✉ hotel.izgrev@gmail.com
Хотел Амор - Кочани / Hotel Amor - Kochani	☎ 033/279-990	✉ reception@hotelrestoranamor.com
Хотел City In - Кочани / Hotel City In - Kochani	☎ 033/270-338	✉ hotelcityin@int.com.mk
Еурохотел Брана Гратче - Кочани / Eurohotel Brana Gradche - Kochani	☎ 033/612-222	✉ info@eurohotelgradche.com
Хотел Централ - Винаца / Hotel Central - Vinica	☎ 033/360-022	✉ hotel@central.mk
Хотел Ледер – Кочани / Hotel Leder - Kochani	☎ 033/272-828	✉ hotelleder@yahoo.com
Хотел Гогов – Пехчево / Hotel Gogov - Pehchevo	☎ 033/444-974	✉ info@hotelgogov.mk
Хотел Манастир - Берово / Hotel Manastir - Berovo	☎ 033/279-000	✉ info@hotelmanastir.com.mk
Хотел Македонија - Делчево / Hotel Macedonia - Delchevo	☎ 033/410-288	✉ info@hotelmacedonijadelcevo.mk
Аурора Ресорт & СПА - Берово / Aurora Resort & SPA - Berovo	☎ 033/550-965	✉ info@auroraresort.mk
Хотел Sunrise – Делчево / Hotel Sunrise - Delchevo	☎ 076/644-244	✉ sunrisehotel.delcevo@gmail.com

Брегалница и сонцето доаѓаат од Исток

 Google Play

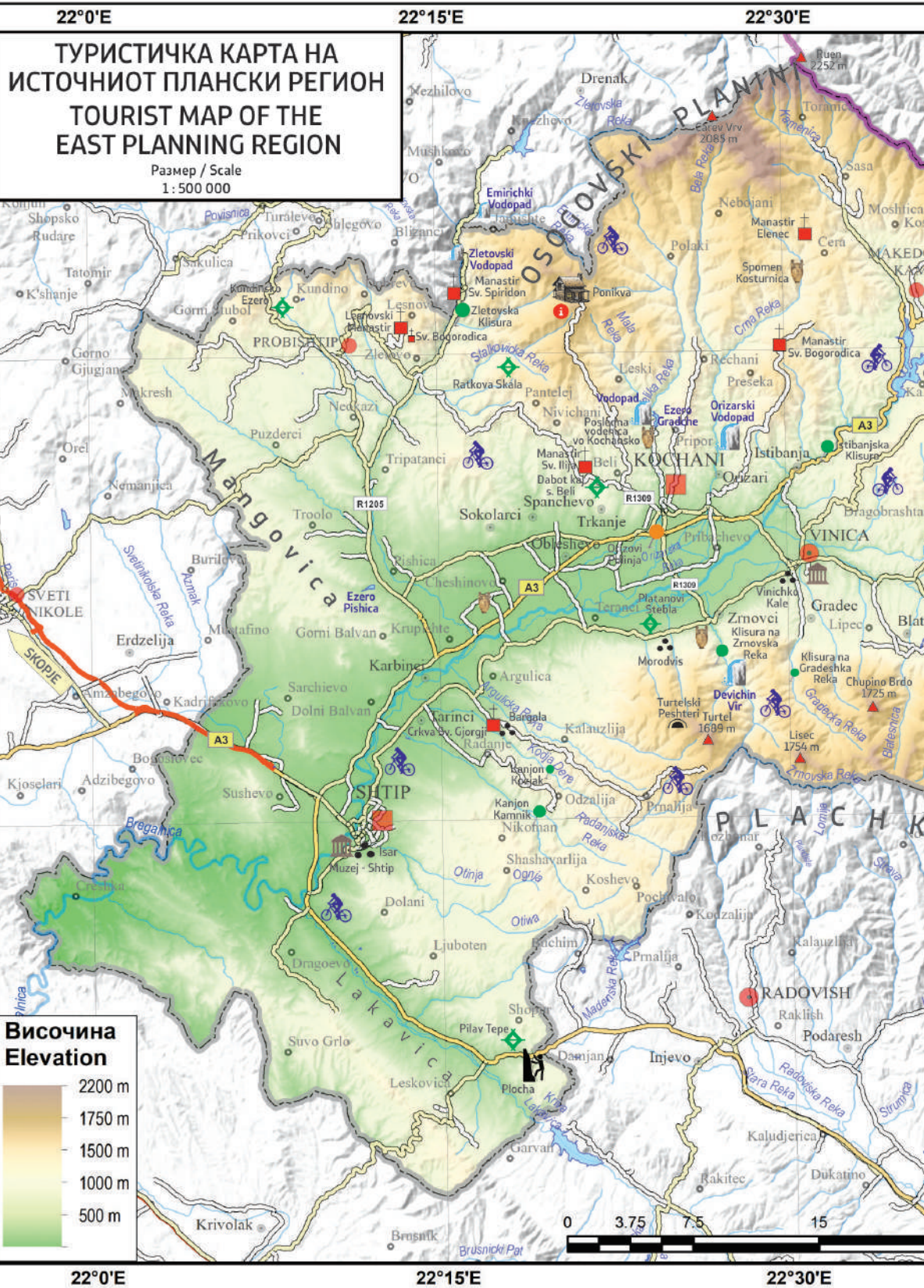

*Bregalnica and the Sun
come from the East*

 YouTube

Легенда / Legend

- Алпинистички локалитет
Climbing site
- Археолошки локалитет
Archaeological site
- Водопад
Waterfall
- Доминантен врв
Dominant peak
- Туристички инфо центар
Tourist info center
- Клисура, кањон
Gorge, canyon
- Културна атракција
Cultural site
- Велосипедска патека
Cycling trail
- Музеј
Museum
- Палеонтолошки локалитет
Paleontological site
- Пештера
Cave
- Пејзаж
Landscape
- Природна атракција
Natural Heritage
- Туристички комплекс
Tourist complex
- Црква, манастир
Church, monastery
- Поголема река
Larger river
- Мала река
Small river
- Езеро
Lake
- Град над 25000 жит.
City over 25,000 inh.
- Град 10-25000 жит.
City of 10-25,000 inh.
- Град до 10000 жит.
Small town
- Село над 1000 жит.
Village over 1000 inh.
- Село до 1000 жит.
Small village
- Автопат
Highway
- Магистрален пат
Expressway
- Регионален пат
Regional road
- Локален пат
Local road
- Државна граница
State border
- Граница на ИПР
East region border
- Граничен премин
Border crossing

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

ПРОГРАМА ЗА
ЗАЧУВУВАЊЕ
НА ПРИРОДАТА

ФАРМАХЕМ
FARMAXEM

ИСТОЧЕН РЕГИОН

ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ НА
ИСТОЧЕН ПЛАНСКИ
РЕГИОН

Овој водич е подготвен во рамки на Програмата за зачувување на природата во Северна Македонија – фаза 2 (ПЗП), проект на Швајцарската агенција за развој и соработка, координиран од Фармакxем - Скопје. Стратешки партнер на ПЗП – фаза 2 е Центарот за развој на Источен плански регион.

